

ANALÝZA AKTUÁLNEHO STAVU UPLATŇOVANIA PÔSOBNOSTI OBCÍ, OBECNÝCH POLÍCIÍ A POLICAJNÉHO ZBORU V PROCESSE OCHRANY VEREJNÉHO PORIADKU PRI ELIMINÁCIÍ HNVP

JUDr. Boris Löffler PhD.¹

Mgr. Miroslav Antal .²

Úvod

Porušovanie želanej úrovne vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku je veľmi úzko previazané s bezpečnosťou osôb a majetku. Narušenie verejného poriadku vo väčšom rozsahu (*napr. vo forme hromadného narušenia verejného poriadku*) a v dlhšej dobe trvania môže mať za následok i nepriaznivý vplyv na rozvoj ekonomiky, čo v konečnom dôsledku môže spôsobiť ohrozenie i samotnej podstaty demokratického a právneho štátu. Narušovanie verejného poriadku sa teda priamo či nepriamo dotýka všetkých oblastí spoločenského života a diania. Taktiež systém subjektov pôsobiacich v procese ochrany verejného poriadku musí mať početnejšie možno konštatovať, že primárne ako i sekundárne pôsobiace prvky / subjekty, inštitúcie/ ktoré v rámci svojej pôsobnosti plnia rôznorodé bezpečnostné či policajno - bezpečnostné činnosti, zamerané na ochranu verejného poriadku pred bezpečnostnými hrozbami, akou je i jav nazvaný hromadné narušenie verejného poriadku a vznik policajne relevantných udalostí vznikajúcich v dôsledku hromadného narušenia verejného poriadku .

Obsah

Verejný poriadok predstavuje objekt ochrany zo strany demokratického a právneho štátu a má preto celospoločenský význam. Z tejto skutočnosti jasne vyplýva, že **ochrana verejného poriadku** musí byť pre spoločnosť dominantnou úlohou. Znamená to, že **na uskutočňovaní ochrany verejného poriadku sa podieľajú nielen štátne orgány, ale i orgány samosprávy a občania**. Ochrana verejného poriadku tak tvorí nedeliteľnú súčasť funkcie ochrany spoločenského a demokratického zriadenia, práv a slobôd občanov a zaradujeme ju medzi politicko-mocenské, resp. vnútro-bezpečnostné funkcie demokratického a právneho štátu. V harmonickom súlade so zameraním aktuálnej bezpečnostnej politiky štátu je potom realizovaná prostredníctvom štátnych, samosprávnych orgánov i za účasti širokej verejnosti.

Obsah ochrany verejného poriadku je tvorený celým radom právnych, sociálno-ekonomických, politických, ako i iných opatrení, ktoré priamo či nepriamo smerujú k zaisteniu želanej úrovne verejného poriadku. Obsah realizovaných aktivít a opatrení spočíva vo vytváraní pozitívnej spoločenskej situácie smerujúcej k rozvoju a k uplatňovaniu spoločenských vzťahov v oblasti ochrany verejného poriadku. Účelnou reguláciou predmetných vzťahov prostredníctvom právnych noriem ako i ich následnou realizáciou,

¹ JUDr. Boris Löffler PhD., odborný asistent katedry policajných vied, A PZ

², Mgr. Miroslav Antal , zástupca riaditeľa úradu SBS Prezídia PZ

aplikáciou či ich priamym uskutočňovaním príslušnými kompetentnými subjektmi ochrany verejného poriadku predchádzame narušovaniu želanej úrovne verejného poriadku alebo vytvárame predpoklady pre jeho znovuoobnovenie, ak bol narušený. Jedným z dôležitých nástrojov, prostredníctvom ktorých demokratický a právny štát uskutočňuje svoje ochranné funkcie, teda aj ochranu verejného poriadku, je právo. Podľa charakteru právnych noriem podieľajúcich sa na úprave spoločenských vzťahov v oblasti ochrany verejného poriadku rozlišujeme niekoľko druhov právnej ochrany verejného poriadku.³ V súčasnosti rozlišujeme delenie týchto noriem podľa kritérií ich aplikácie na trestno-právnu, správno-právnu a občiansko-právnu ochranu verejného poriadku.

Trestno-právna ochrana predstavuje ochranu spoločenských vzťahov pred konaniami výrazne nebezpečnými pre spoločnosť tým, že definuje, čo rozumieme pod trestným činom, určuje podmienky beztrestnosti či trestnej zodpovednosti, vymedzuje jednotlivé druhy sankcií, stanovuje spôsoby ich ukladania a výkonu, zároveň určuje pravidlá postupu kompetentných orgánov činných v trestnom konaní.

Správno-právna ochrana, rovnako ako trestno-právna ochrana, poskytuje ochranu spoločenským vzťahom, s tým rozdielom, že chráni spoločenské vzťahy pred konaniami (činmi), ktoré majú nižšiu spoločenskú nebezpečnosť (spravidla sa jedná o priestupky). Osobitne je potrebné pri tejto kategórii ochrany spomenúť normy, ktoré sú v našich podmienkach vydávané orgánmi miestnej samosprávy (obcou), a to všeobecne záväzné nariadenia obce.

Občiansko-právna ochrana predstavuje oproti predchádzajúcim dvom odvetviám inú kategóriu ochrany, nakoľko sa vzťahuje výsostne na osobné, či osobnostné, popri prípade osobnostno-majetkové vzťahy. Subjekty vystupujúce v týchto vzťahoch nedisponujú donucovacou právomocou, čo znamená, že účastníci občiansko-právnych vzťahov majú v rámci týchto vzťahov rovné postavenie.⁴

V našej spoločnosti pôsobiace štátne i samosprávne orgány a inštitúcie sa na definovaných druhoch právnej ochrany verejného poriadku podieľajú špecifickým spôsobom v súlade s ich právomocou a pôsobnosťou, ktorá vyplýva z ich postavenia a povahy v štátnom mechanizme, pod ktorý spadajú. Zákonodarný orgán štátnej moci pôsobí prostredníctvom svojej zákonodarnej činnosti, čo znamená východiskovú právnu úpravu spoločenských vzťahov vznikajúcich a rozvíjajúcich sa v oblasti verejného poriadku. Orgány výkonné a správne sa na úprave problematiky verejného poriadku podieľajú prostredníctvom svojej organizátorsko-výkonnej a nariadovacej činnosti, justičné orgány- sudy zasa trestno-právnu činnosťou, resp. v rámci občiansko-právneho konania. Ak teda chápeme ochranu verejného poriadku ako určitý cieľavedomý a zámerný proces zo strany príslušných subjektov, jej základom je právna úprava systému spoločenských vzťahov tak, aby to bolo v súlade s potrebami vývoja a ďalšieho rozvoja demokratickej spoločnosti v určitej etape jej existencie. Systém jednotlivých spoločenských vzťahov, ktorý je tvorený a regulovaný právnymi normami, tvoria nasledovné prvky⁵:

³ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III. diel, s. 21-23.

⁴ CULBA, M., KLÁČAN, M. Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru. s. 35-36.

⁵ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III. diel. s. 21-24.

- **objekt**, ktorým rozumieme presne stanovený okruh chránených záujmov obsiahnutých v termíne verejný poriadok,
- **subjekt**, je tvorený občanmi, organizáciami a štátnymi orgánmi, pričom jednotlivé vzťahy v oblasti verejného poriadku môžu vznikať medzi občanmi navzájom alebo najmä pri ochrane medzi občanom a štátom, poprípade štátnymi orgánmi navzájom, ktoré sa podieľajú na zabezpečovaní želanéj úrovne verejného poriadku,
- **obsah**, je tvorený právnymi normami a z nich vyplývajúcimi právami a povinnosťami príslušných subjektov, to znamená, že pôjde o pravidlá správania sa ľudí na verejnosti, ako i na miestach verejne prístupných a právomoc i pôsobnosť štátnych orgánov v oblasti zabezpečenia verejného poriadku,
- **právne skutočnosti**, tieto zakladajú, menia, poprípade rušia jednotlivé vzťahy, pričom majú spravidla charakter protiprávneho konania alebo **udalosti (policajne relevantnej udalosti)**.

Udalosť pre potreby tejto štúdie našej práce môže mať následne charakter narušenia želanéj úrovne verejného poriadku až do takej miery, že môžeme hovoriť o jave nazvanom hromadné narušenie verejného poriadku. Akékoľvek protiprávne konanie narušujúce želanú úroveň verejného poriadku zakladá automaticky právo občanov na adekvátnu ochranu a povinnosť kompetentných orgánov v rámci svojej pôsobnosti obnoviť želanú úroveň verejného poriadku a to uplatnením svojich právomocí, ktoré im priznáva zákon.

Vyššie uvedené prvky spoločenských vzťahov v oblasti verejného poriadku definujú prioritné otázky pri ich právnej regulácii. Práve táto regulácia predstavuje základ uceleného procesu ochrany verejného poriadku, ako i presné vymedzenie obsahu jednotlivých vzťahov. V praktickej rovine to znamená kategorické určenie práv a povinností jednotlivých subjektov vystupujúcich v týchto vzťahoch právnymi normami. Máme na mysli stanovenie pravidiel správania sa ľudí na verejnosti či miestach verejnosti prístupných ako i pôsobnosť a právomoci štátnych orgánov pri zabezpečovaní želanéj úrovne týchto vzťahov, teda de facto pri ochrane verejného poriadku. Vyvážený stav v oblasti práv a povinností v nadväznosti na verejný poriadok, ako i v nadväznosti na práva a povinnosti jednotlivých subjektov voči sebe navzájom predstavujú v podmienkach demokratickej a právnej spoločnosti dôležitú podmienku ochrany verejného poriadku.

Právna úprava spoločenských vzťahov v oblasti verejného poriadku a primárne zadefinovanie práv a povinností príslušných subjektov je len východiskových, prvotným predpokladom a súčasne podmienkou jeho ochrany. Na právnu úpravu musí logicky nevyhnutne v potrebnom rozsahu nadväzovať výkonná činnosť kompetentných orgánov pri praktickej realizácii právnych noriem a to ich aplikáciou, či priamym uskutočňovaním. Ide o činnosť smerujúcu k priamemu zaisteniu verejného poriadku. Hovoríme tu o tzv. **výkonnej ochrane verejného poriadku**. Výkonnou ochranou verejného poriadku potom rozumieme činnosť, ktorou sa optimálnym spôsobom bezprostredne reaguje na rôznorodé problémy ohrozujúce kvalitu úrovne verejného poriadku. Podstata výkonnej ochrany verejného poriadku spočíva vo vykonávaní aktívnej a priamej činnosti, ktorá z pohľadu realizujúceho subjektu smeruje vždy navonok. Pre výkonnú ochranu verejného poriadku má dôležitý význam najmä organizácia, ako i taktika realizovanej výkonnej činnosti. Niektorí autori ju na základe týchto špecifických rysov označujú i ako organizačno-taktická ochrana.⁶

⁶ CULBA, M., KLAČAN, M. Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru. s. 36-37.

V zmysle uvedených faktov a skutočností možno *ochranu verejného poriadku charakterizovať ako špecifický proces, ako normotvornú, výkonnú činnosť kompetentných štátnych orgánov, ktorá smeruje k zaisteniu verejného poriadku právnou reguláciou spoločenských vzťahov a predchádzaniu ich porušovania, prípadne následnému obnoveniu verejného poriadku a postihu narušiteľa.*⁷

V nadväznosti na vyššie uvedené teoreticko spoločenské východiská ochrany verejného poriadku možno z pohľadu teórie policajno bezpečnostných činností konštatovať, že bezpečnostná situácia má charakter dynamicky sa meniaci a premenlivý. Jednotlivé faktory, ktoré určujú jej stav, štruktúru a celkovú úroveň, sa neustále menia a vyššie spomínané zložky verejnej moci medzi ktoré zaraďujeme i policajno-bezpečnostné subjekty podieľajúce sa na zabezpečovaní požadovanej úrovne policajno-bezpečnostnej situácie musia vedieť adekvátne a pružne na tieto zmeny reagovať. Spôsob a rozsah úkonov uskutočňovaných v záujme dosahovania čo najoptimálnejšieho stavu policajno-bezpečnostnej situácie zabezpečovaním ochrany verejného poriadku pri výkone policajnej verejno-poriadkovej činnosti však niekedy môže dospieť do štádia, kedy nie je možné dosiahnuť požadovaný stav štandardnými spôsobmi konania za bežných režimov a zaužívanými spôsobmi pôsobenia určených síl a prostriedkov. Tento stav môže nastať, ak sa policajno-bezpečnostná situácia zhorší vplyvom protiprávných konaní natoľko, že dôjde k javu, ktorý nazývame *hromadným narušením verejného poriadku*.

Hromadné narušenie verejného poriadku je jav davový, ktorý predpokladá podiel väčšej skupiny ľudí, hrubo narušujúcich verejný poriadok. Hromadné narušenie verejného poriadku vo väčšine prípadov organizujú sily protispoločenské, t. j. osoby kriminálneho charakteru. Treba si uvedomiť, že hromadné narušenie verejného poriadku je protiprávne a v rozpore so záujmami štátu a spoločnosti. Vo väčšine prípadov toto narušenie verejného poriadku sa bude odohrávať na verejných miestach s vysokým výskytom obyvateľov. Toto umožňuje zhlukovanie ďalších osôb, ktoré buď s narušiteľmi verejného poriadku sympatizujú, podporujú ich alebo sú len zvedaví a pozerajú sa na jav, ako na divadlo.⁸ Osoby zúčastnené na hromadnom narušení verejného poriadku konajú teda protiprávne a prevažná väčšina ich pôsobenia má charakter násilného konania sprevádzajúceho ich pôsobenie. Pri HNVP sa vytvára zoskupenie osôb, ktoré nazývame *dav*. Dav môžeme zdefinovať ako zhromaždenie značného množstva osôb okolo stredu alebo bodu spoločnej pozornosti. Dav znamená náhodné zoskupenie osôb, ktoré sa v danom momente nachádzajú na rovnakom mieste (začiatok takéhoto zoskupenia nemusí byť náhodný) a ich pozornosť je sústredená na rovnaký predmet. Dav má schopnosť zväčšovať sa alebo zmenšovať. Podľa okolností dav ostáva neaktívny alebo prechádza k viac alebo menej výraznej akcii (demonštrácia svojej sily, agresívneho útoku a pod.). Osoby v dave, konajúce pod vplyvom davovej sugescie a psychózy, vytvárajú silnú skupinu schopnú ničiť objekty, zariadenia, napádať policajtov a mnohokrát zamerať svoju zlosť na neznáme osoby a útočiť na ich život a zdravie. Činnosť davu v prevažnej väčšine prípadov vyvrcholí násilnými výpadmi proti životu a zdraviu iných osôb, nezriedka až linčováním, útokom proti zakročujúcej polícii, či rozbíjaním výkladov a ich následným vykrádaním či bezohľadným drancovaním obchodov.⁹

Rozoznávame nasledovné druhy davov:

⁷ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III. diel. s. 26.

⁸ CIGÁNIK, Ľ. Poriadkové jednotky. Bratislava 2001. ISBN 80-8054-162-0 str. 6, celkovo str.122

⁹ CIGÁNIK, Ľ. Poriadkové jednotky. Bratislava 2001. ISBN 80-8054-162-0 str. 10, celkovo str. 122

- **Agresívny**, ktorého činnosť sa prejavuje v útočení a nepriateľstve a následne sa delí na:
 - dav *linčujúci*, ide o dav prenasledujúci jedného človeka, ktorého ohrozuje na živote a na zdraví
 - dav *terorizujúci*, smerujúci proti určitej kategórii osôb alebo proti skupinám
 - dav *rebelujúci*, objavuje sa v dobe vzbúr alebo štrajkov, kedy sa napadnutá demonštrácia alebo zhromaždenie začína brániť neorganizovaným spôsobom
- **Únikový dav** je ovládaný panikou a osoby utekajú z miesta spoločného nebezpečenstva (horiace kino, prelomená tribúna).
- **Akvizičný dav** rabuje, otvára obchody, rozbíja výklady a prejavuje snahu o získanie tovaru, materiálne, majetkové prisvojovanie.
- **Výrazový dav** vyjadruje pozitívne alebo negatívne efekty, napr. pri demonštráciách, manifestáciách, politických zhromaždeniach.¹⁰

Ako sme už vyššie uviedli, zvládnutie protiprávneho (protispoločenského) konania takéhoto charakteru a v takomto rozsahu, nie je zväčša možné bežnými postupmi a obvyklými spôsobmi konania. Je preto potrebné, aby príslušné subjekty medzi ktoré patrí okrem obcí – obecných polícií a Súkromných bezpečnostných služieb i Policajný zbor disponovali možnosťami tento negatívny jav v čo najkratšom možnom čase v záujme všetkých občanov i spoločnosti ako celku eliminovať.

Oblasti v ktorých v podmienkach Slovenskej republiky najčastejšie dochádza k potrebe ochrany verejného poriadku pred hromadným narušením verejného poriadku sú :

- Oblasť zhromažďovania
- Oblasť verejných kultúrnych podujatí
- Oblasť organizovania verejných športových podujatí

Oblasť zhromažďovania

Z dikcie zákona je zrejmé, že občania majú právo pokojne sa zhromažďovať. Výkon tohto práva slúži občanom na využívanie slobody prejavu a ďalších ústavných práv a slobôd, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk. Za zhromaždenie sa podľa zákona považujú aj pouličné sprievody a manifestácie. Na zhromaždenie nie je potrebné predchádzajúce povolenie štátneho orgánu. Zakázané sú však zhromaždenia v okruhu 50 m od budov zákonodarného zboru alebo od miest, kde tento zbor rokuje.

Za zhromaždenia podľa zákona sa nepovažujú:

- zhromaždenia osôb súvisiace s činnosťou štátnych orgánov upravené inými právnymi predpismi;
- zhromaždenia súvisiace s poskytovaním služieb;
- iné zhromaždenia určené zákonom.

Zhromaždenie môže zvolať občan starší ako 18 rokov alebo právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky alebo zahraničná právnická osoba, ak má podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky alebo skupina.

Zhromaždenia sa musia oznamovať obci s výnimkou:

¹⁰ CIGÁNIK, L. Poriadkové jednotky. Bratislava 2001. ISBN 80-8054-162-0 str. 13, celkovo str. 122

- zhromaždení usporadúvaných právnickými osobami prístupných len ich členom alebo zamestnancom a menovite pozvaným hosťom;
- zhromaždení usporadúvaných cirkvami alebo náboženskými spoločnosťami v kostole alebo v inej modlitebni, procesii, púti a iných sprievodov a zhromaždení slúžiacich na prejavy náboženského vyznania;
- zhromaždení konaných v obydlíach občanov;
- zhromaždení menovite pozvaných osôb v uzavretých priestoroch.

Na zhromaždenie, ktoré podlieha oznamovacej povinnosti, môže obec vyslať svojho zástupcu, ktorému je zvolávateľ povinný vytvoriť podmienky pre riadne plnenie jeho úloh, najmä mu umožniť sledovanie priebehu zhromaždenia a vykonanie úkonov nevyhnutných na prípadné rozpustenie zhromaždenia. Obec môže určiť miesto v obci, kde možno konať zhromaždenie. Pritom môže určiť dobu, v ktorej sa také zhromaždenia nesmú konať.

Zvolávateľ je povinný zhromaždenie písomne oznámiť obci tak, aby obec oznámenie dostala aspoň 5 dní vopred, najskôr však 6 mesiacov pred dňom jeho konania. Obec môže v odôvodnených prípadoch prijať oznámenie aj v kratšej lehote. Za právnickú osobu predloží oznámenie ten, kto je v tejto veci splnomocnený konať v jej mene.

V oznámení musí zvolávateľ uviesť:

- účel zhromaždenia, deň a miesto jeho konania a čas začatia; ak ide o zhromaždenie na verejnom priestranstve, aj predpokladaný čas jeho ukončenia;
- predpokladaný počet účastníkov zhromaždenia;
- opatrenia, ktoré urobí, aby sa zhromaždenie konalo v súlade so zákonom, najmä počet usporiadateľov, ktorých na organizáciu zhromaždenia určí, a spôsob ich označenia;
- ak má ísť o pouličný sprievod, východiskové miesto, cestu a miesto ukončenia;
- meno, priezvisko, rodné číslo a bydlisko zvolávateľa, u právnickej osoby jej názov a sídlo a meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený v tejto veci konať v jej mene;
- meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený konať v zastúpení zvolávateľa.

Ak sa má zhromaždenie konať pod šírým nebom mimo verejných priestranstiev, je zvolávateľ povinný k oznámeniu priložiť súhlas toho, kto je vlastníkom, prípadne užívateľom pozemku. Ak sa oznámenie predloží osobne, obec to zvolávateľovi písomne potvrdí s uvedením dňa a hodiny, keď bola oznamovacia povinnosť splnená. Ak zvolávateľ neuvedie potrebné údaje alebo ak sú uvedené údaje neúplné alebo nepresné, obec na to zvolávateľa pri osobnom predložení oznámenia upozorní s tým, že ak tieto vady nebudú odstránené, nepôjde o platné oznámenie. Zvolávateľ je oprávnený na mieste oznámenie potrebným spôsobom doplniť alebo upraviť. Ak bolo oznámenie predložené iným spôsobom, obec zvolávateľa na vady bezodkladne písomne upozorní. Povinnosť zvolávateľa podľa zákona je splnená, ak vady oznámenia boli odstránené v lehote tam uvedenej. Zmeny v údajoch uvedených v oznámení alebo zrušenie oznámeného zhromaždenia je zvolávateľ povinný bezodkladne oznámiť obci.

Zvolávateľ je oprávnený robiť všetky opatrenia na zvolanie zhromaždenia. Najmä je oprávnený v súlade s oznámeným účelom zhromaždenia osobne alebo písomne alebo inak pozývať na účasť na ňom. Zvolávateľ má tiež právo, aby pozvanie na zhromaždenie bolo vo vhodnom čase vyhlásené miestnym rozhlasom. Obce a štátne orgány a organizácie podľa možností a okolností poskytujú zvolávateľovi pomoc. Oprávnenie zvolávateľa zaniká, ak nebola platne splnená oznamovacia povinnosť, alebo ak bolo zhromaždenie zakázané.

Ak je dôvodná obava, že zhromaždenie bude rušené, môže zvolávateľ požiadať obec alebo príslušný útvar Policajného zboru, aby sa zhromaždeniu poskytla ochrana.

Zvolávateľ je oprávnený vydávať priamo alebo s pomocou usporiadateľov účastníkom pokyny na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia.

Zvolávateľ je pritom povinný

- poskytnúť obci na jej žiadosť súčinnosť nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia a splniť povinnosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi;
- **zabezpečiť potrebný počet spôsobilých usporiadateľov starších ako 18 rokov;**
- riadiť priebeh zhromaždenia tak, aby sa podstatne neodchyľovalo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení;
- dávať záväzné pokyny usporiadateľom;
- dbať o pokojný priebeh zhromaždenia a robiť opatrenia, aby sa nenarušoval;
- zhromaždenie ukončiť.

Ak sa zvolávateľovi pri narušení pokojného priebehu zhromaždenia nepodarí zaistiť nápravu, požiada o potrebnú pomoc obec alebo útvar Policajného zboru. Môže tak urobiť tiež, ak sa účastníci po ukončení zhromaždenia pokojne nerozídu.

Účastníci zhromaždenia sú povinní dbať na pokyny zvolávateľa a usporiadateľov a zdržať sa všetkého, čo by narušilo riadny a pokojný priebeh zhromaždenia. Po ukončení zhromaždenia sú jeho účastníci povinní pokojne sa rozísť. Ak je zhromaždenie rozpustené, sú povinní bez meškania opustiť miesto zhromaždenia. V rozchode sa im nesmie žiadnym spôsobom brániť. Účastníci zhromaždenia nesmú mať pri sebe strelné zbrane alebo výbušniny. Takisto nesmú mať pri sebe iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, ak možno z okolností alebo zo správania účastníkov usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo hrozbu násilím. Účastník zhromaždenia nesmie mať svoju tvár zakrytú spôsobom znemožňujúcim jeho identifikáciu, ak je proti nemu vykonávaný služobný zákrok príslušníkmi Policajného zboru a príslušník Policajného zboru ho na odkrytie tváre vyzval.

Obec môže s ohľadom na miestne podmienky alebo na verejný poriadok navrhnúť zvolávateľovi, aby sa zhromaždenie konalo na inom mieste alebo v iný čas. **Obec je povinná oznámiť Policajnému zboru konanie zhromaždenia, ako aj to, že rozhodla o zákaze zhromaždenia, bezodkladne po doručení oznámenia o konaní zhromaždenia alebo bezodkladne po vydaní rozhodnutia o zákaze zhromaždenia.** Obec môže zvolávateľovi uložiť, aby zhromaždenie konané vo večerných hodinách bolo ukončené tak, aby nedošlo k neprimeranému rušeniu nočného pokoja. Obec, ktorej sa zhromaždenie oznámilo, ho zakáže, ak by oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve:

- popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na rozniecovanie nenávisťi a neznášanlivosti z týchto dôvodov;
- dopúšťať sa násilia alebo hrubej neslušnosti;
- inak porušovať ústavu, ústavné zákony, zákony a medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Obec zhromaždenie zakáže aj vtedy, ak

- sa má konať na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie,
- na rovnakom mieste a v rovnaký čas sa má podľa skôr doručeného oznámenia konať zhromaždenie a medzi zvolávateľmi nedošlo k dohode o úprave času jeho konania; ak nemožno určiť, ktoré oznámenie bolo doručené skôr, rozhodne sa za účasti zástupcov zvolávateľov žrebovaním,
- sa má konať na rovnakom mieste a v rovnakom čase, kde už v zmysle platných právnych predpisov bolo povolené verejné kultúrne alebo športové podujatie.

Obec môže zhromaždenie zakázať, ak sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva, ak možno bez neprímeraných ťažkostí konať zhromaždenie inde bez toho, že by sa tým zmaril oznámený účel zhromaždenia. O zákaze zhromaždenia alebo čase jeho ukončenia rozhodne obec bezodkladne, najneskôr však do troch dní od okamihu, keď dostala platné oznámenie. Obec v deň vydania rozhodnutia vyvesí písomné vyhotovenie rozhodnutia na svojej úradnej tabuli až do dňa, v ktorom sa má zhromaždenie konať, a rozhodnutie vyhlási miestnym rozhlasom alebo iným obdobným spôsobom; ak sa má zhromaždenie konať na území dvoch alebo viacerých obcí, obvodný úrad zabezpečí, aby jeho rozhodnutie bolo vyhlásené v obciach, v ktorých sa zhromaždenie má konať. Vyvesením na úradnej tabuli je rozhodnutie zvolávateľovi doručené. Ak obec v lehote uvedenej v zákone nevyvesí písomné vyhotovenie rozhodnutia na svojej úradnej tabuli, môže zvolávateľ zhromaždenie usporiadať. Obec zároveň bezodkladne zašle písomné vyhotovenie rozhodnutia zvolávateľovi a zverejní ho na svojej internetovej stránke, ak ju má k dispozícii. Ak sa zhromaždenie koná, hoci bolo zakázané, zástupca obce vyzve zvolávateľa, aby zhromaždenie bez meškania ukončil. Pokiaľ zvolávateľ neurobí účinné opatrenia, aby sa účastníci pokojne rozišli, oznámi zástupca obce účastníkom, že zhromaždenie je rozpustené, a vyzve ich, aby sa pokojne rozišli. Oznámenie musí obsahovať dôvody na rozpustenie a upozornenie na následky neuposlúchnutia tejto výzvy a musí sa urobiť takým spôsobom, aby bolo účastníkom zrozumiteľné a aby sa s ním všetci účastníci zhromaždenia mohli oboznámiť. ***Za neprítomnosti zástupcu obce môže zhromaždenie uvedené v zákone rozpustiť spôsobom tam ustanoveným aj príslušník Policajného zboru v službe.*** Zhromaždenie, ktoré sa koná bez toho, že bolo oznámené, bude rozpustené, ak nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz. To platí aj pre zhromaždenia, ktoré neboli zvolané. Zodpovednosť zvolávateľov za priestupok nie je dotknutá, aj keď zhromaždenie nebolo rozpustené. Uvedeným spôsobom sa postupuje aj vtedy, ak zhromaždenie konané vo večerných hodinách pokračuje aj po určenom čase ukončenia. Zhromaždenie, ktoré bolo oznámené a nebolo zakázané, môže byť rozpustené, ak sa podstatne odchyľilo od oznámeného účelu takým spôsobom, že v priebehu zhromaždenia nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz. Zhromaždenie môže zástupca obce rozpustiť spôsobom ustanoveným spôsobom, ak účastníci zhromaždenia páchajú trestné činy a nápravu sa nepodarilo zaistiť iným spôsobom, najmä zákrokom proti jednotlivým páchatelom. ***V neprítomnosti zástupcu obce tak môže urobiť náčelník príslušného útvaru Policajného zboru alebo veliaci príslušník.***

Oblasť verejných kultúrnych podujatí

Verejnými kultúrnymi podujatiami sa podľa zákona rozumejú verejnosti prístupné

- divadelné, filmové a iné audiovizuálne predstavenia,
- koncerty, hudobné a tanečné produkcie,

- výstavy diel výtvarných umení, diel úžitkového umenia a prác ľudovej výtvarnej tvorivosti,
- festivaly a prehliadky v oblasti kultúry a umenia,
- tanečné zábavy a iné akcie v oblasti spoločenskej zábavy.

Pre účely zákona sa za podujatia považujú aj verejnosti prístupné artistické produkcie, cirkusové a varetné predstavenia. Podujatie sa považuje za verejnosti prístupné, ak sa koná pre individuálne určených návštevníkov. Usporiadateľmi podujatí môžu byť právnické alebo fyzické osoby.

Usporiadateľ je povinný písomne oznámiť zámer usporiadať podujatie obci, na území ktorej sa má podujatie konať. Ak sa má podujatie konať na území niekoľkých obcí, treba jeho konanie oznámiť každej z nich. V oznámení treba uviesť označenie a adresu usporiadateľa, názov a obsahové zameranie podujatia, miesto a čas jeho konania. V jednom oznámení možno uviesť aj viac podujatí. Oznámenie určené obci treba podať na obecnom úrade najneskôr 7 dní pred konaním podujatia. V odôvodnenom prípade možno oznámenie prijať aj v kratšej lehote. Zmeny v údajoch uvedených v oznámení je usporiadateľ povinný oznámiť bezodkladne.

Ak sa má konať podujatie mimo priestorov alebo priestranstiev, ktoré sa na takýto účel obvykle používajú, obec môže navrhnúť usporiadateľovi iné miesto na jeho konanie, než sa uvádza v oznámení. **Obec môže zakázať podujatie, ktoré sa má konať na mieste, kde by jeho účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie alebo kde by konanie podujatia obmedzovalo verejnú dopravu alebo zásobovanie obyvateľstva.**

Usporiadateľ zodpovedá za utvorenie vhodných podmienok na uskutočnenie podujatia, za zachovanie poriadku počas jeho priebehu, za dodržiavanie príslušných autorskoprávných, daňových, zdravotno-hygienických, požiarnych, bezpečnostných a iných právnych predpisov a za umožnenie výkonu dozoru na to oprávneným orgánom.

Obec je oprávnená dozerať, či sa podujatie koná v súlade s oznámením. Osoba, ktorú obec výkonom dozoru písomne poverila, upozorní usporiadateľa na zistené nedostatky a upovedomí ho o tom, aké následky podľa tohto zákona môže mať ich neodstránenie. Ak sa na podujatí porušujú ľudské práva a slobody, dozorný orgán podujatie zakáže, resp. ho preruší. Podujatie možno zakázať aj z toho dôvodu, že sa jeho konanie neoznámilo obci alebo by bolo v rozpore s týmto zákonom. Dozorný orgán oznámi rozhodnutie o zákaze podujatia alebo o jeho prerušení usporiadateľovi ústnym vyhlásením. Písomné vyhotovenie tohto rozhodnutia treba doručiť usporiadateľovi do troch dní.

Oblasť organizovania verejných športových podujatí

Zákon upravuje podmienky organizovania verejného športového podujatia, oprávnenia a povinnosti organizátora podujatia, činnosť, oprávnenia a povinnosti člena usporiadateľskej služby, úlohy obce a Policajného zboru, povinnosti a zákazy pre účastníka podujatia, podmienky na zaistenie bezpečnosti na podujatí, zodpovednosť a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Všetky osoby podľa zákona podieľajúce sa na príprave, organizovaní a dozore nad priebehom podujatia vykonávajú svoju pôsobnosť vo vzájomnej súčinnosti tak, aby právo pokojne sa zhromažďovať na verejne prístupných miestach nebolo obmedzené, okrem opatrení nevyhnutných na ochranu práv a slobôd iných, ochranu verejného poriadku, bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku alebo životného prostredia. Organizátorom športového podujatia môže byť právnická osoba, fyzická osoba podnikateľ alebo fyzická osoba.

Organizátor podujatia je povinný v písomnej forme alebo v elektronickej forme oznámiť zámer organizovať podujatie obci, na ktorej území sa má podujatie konať. Ak sa má podujatie konať na území niekoľkých obcí, je potrebné jeho konanie oznámiť každej z nich. Ak ide o rizikové podujatie, podujatie s osobitným režimom alebo medzinárodné podujatie,

organizátor podujatia podáva oznámenie aj príslušnému útvaru Policajného zboru a príslušnému športovému zväzu.

Obec rozhodne o zákaze podujatia, ak sa jeho konanie riadne neoznámilo obci a jeho konanie by bolo v zásadnom rozpore so záujmami chránenými zákonom.

Organizátor podujatia je v zmysle zákona povinný

- riadiť priebeh podujatia tak, aby sa neodchyľovalo od účelu uvedeného v oznámení a riadne ho ukončiť,
- zabezpečiť usporiadateľskú službu,
- zabezpečiť ochranu pozemkov, priestorov, majetku, zdravia, mravnosti a verejný poriadok na mieste konania podujatia,
- d) zabezpečiť pred začiatkom podujatia zaškolenie členov usporiadateľskej služby zamerané na druh a podmienky konania podujatia, predpokladaný počet a rizikovosť divákov a bezpečnostné opatrenia, ktoré budú vykonávané,
- umiestniť na viditeľnom mieste pri vstupe na miesto konania podujatia alebo v priestoroch podujatia určených pre divákov oznámenie o zákaze predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov, ak ho obec vydala, alebo oznámenie o obmedzení alebo zákaze podávania alebo požívania alkoholických nápojov, ak ho obec vydala podľa osobitného predpisu,
- zabezpečiť dodržiavanie zákazu predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov, ak ho obec vydala, alebo zabezpečiť dodržiavanie obmedzenia alebo zákazu podávania alebo požívania alkoholických nápojov, ak ho obec vydala na mieste konania podujatia,
- zabezpečiť, aby na mieste konania podujatia všetky predávané, podávané a donesené nápoje boli v obaloch, ktoré nemôžu spôsobiť ujmu na zdraví,
- zabezpečiť efektívny systém zvukového, obrazového alebo iného spojenia s účastníkmi podujatia a vhodným spôsobom ich viesť k pokojnému správaniu,
- zabezpečiť, aby sa pri domácich podujatiach nepoužívali štátne symboly cudzích štátov alebo ich predchodcov znevažujúcim spôsobom alebo iným spôsobom, ktorým možno podnecovať k narušeniu verejného poriadku alebo ohrozeniu riadneho priebehu podujatia,
- prerušiť podujatie alebo ukončiť podujatie podľa športových pravidiel, ak došlo k hrubému narušeniu verejného poriadku alebo vážnemu ohrozeniu bezpečnosti, zdravia, mravnosti alebo majetku, ak nie je možné obnoviť verejný poriadok a zabezpečiť ďalší pokojný priebeh podujatia iným spôsobom,
- umožniť účasť len takému počtu divákov, ktorý zodpovedá projektovanej kapacite športového zariadenia,
- zabezpečiť, aby sa na miesto konania podujatia neumožnil vstup fyzickým osobám, ktorým bola účasť na podujatí zakázaná podľa zákona alebo podľa osobitného predpisu,
- zabezpečiť, aby vstupenky pre divákov boli vystavené na meno a priezvisko diváka, ak o tom rozhodne športový zväz alebo na základe vlastného rozhodnutia,
- zabezpečiť pre usporiadateľov reflexné vesty alebo reflexné rovnošaty s výrazným nápisom „USPORIADATEL“ a číslom na prednom a zadnom diele; pri medzinárodnom podujatí sa môže používať aj nápis určený pravidlami medzinárodnej športovej organizácie,
- zabezpečiť prístup a umožniť vstup na miesto konania podujatia tak, aby bolo možné vykonať účinný a rýchly zásah poriadkovej služby, hasičskej jednotky a záchrannej zdravotnej služby,
- zabezpečiť sprístupnenie záznamov z kamerového zabezpečovacieho systému,

- zabezpečiť pre odborne spôsobilých zamestnancov prevádzkovateľa strážnej služby reflexné vesty alebo reflexné rovnošaty s výrazným nápisom „SECURITY“ a číslom na prednom a zadnom diele vesty, farebne odlišené od reflexnej vesty alebo reflexnej rovnošaty usporiadateľa,

Organizátor rizikového podujatia má okrem vyššie uvedených povinností povinnosť aj

- požiadať v písomnej forme alebo v elektronickej forme obec a Policajný zbor o pomoc pri zabezpečení ochrany verejného poriadku a priebežne ich informovať o predpokladanom počte rizikových účastníkov podujatia a o ďalších skutočnostiach súvisiacich s ich účasťou na podujatí,
- zabezpečiť, aby sa nepredávali, nepodávali alebo nepožívali alkoholické nápoje s obsahom alkoholu vyšším ako 4,1 objemových percent alkoholu, ak obec nevydala zákaz predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov,
- vyčleniť a označiť najmenej jeden samostatný sektor pre divákov podporujúcich domáce družstvo alebo jednotlivca, najmenej jeden samostatný sektor pre divákov podporujúcich hosťujúce družstvo alebo jednotlivca, a sektory pre ostatných účastníkov podujatia a zabezpečiť rovnaké služby v sektoroch domácich a sektoroch hostí; pre divákov podporujúcich hosťujúce družstvo alebo jednotlivca musí byť vyčlenený najmenej jeden sektor v nižšej kategórii vstupeniiek a jedna časť sektora vo vyššej kategórii vstupeniiek, ak takéto vstupenky boli distribuované,
- zabezpečiť, aby vstupenky pre divákov podporujúcich hosťujúce družstvo boli vystavené na meno a priezvisko diváka a umožniť vstup na podujatie až po overení totožnosti diváka s touto vstupenkou na základe dokladu totožnosti,
- zabezpečiť, aby všetci členovia usporiadateľskej služby boli oboznámení s fotografiami tváre fyzických osôb, ktorých účasť na podujatí bola zakázaná a aby mali v čase konania podujatia prístup k výpisu z evidencie v informačnom systéme,
- zabezpečiť uskutočnenie porady za účasti hlavného usporiadateľa, bezpečnostného manažéra určeného organizátorom podujatia, bezpečnostného manažéra hostí, osoby delegovanej národným športovým zväzom alebo športovým zväzom, zástupcu prevádzkovateľa strážnej služby, príslušníka Policajného zboru, osoby, ktorú obec poverila v jej mene vykonávať dozor, zástupcu hasičskej jednotky, zástupcu záchrannej zdravotnej služby, a ak je to potrebné aj ďalších osôb zúčastňujúcich sa na príprave a priebehu podujatia, a to najmenej päť dní pred konaním podujatia a v deň konania podujatia; ak je na základe nových skutočností podujatie označené za rizikové v čase kratšom ako päť dní pred začiatkom podujatia, organizátor podujatia zabezpečí uskutočnenie takejto porady bezodkladne po označení podujatia za rizikové a v deň konania podujatia.

Ak na mieste konania podujatia došlo k hrubému narušeniu verejného poriadku, alebo vážnemu ohrozeniu bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku alebo životného prostredia, ktoré nemôže byť odstránené silami a prostriedkami organizátora podujatia, organizátor podujatia ihneď preruší podujatie alebo ukončí podujatie podľa športových pravidiel a bezodkladne požiada o pomoc Policajný zbor; ak ide o rizikové podujatie, organizátor podujatia písomne požiada o pomoc veliteľ a bezpečnostného opatrenia Policajného zboru, ktorý sa počas rizikového podujatia zdržiava v riadiacej miestnosti športového zariadenia, ak je zriadená. Organizátor podujatia môže požiadať Policajný zbor o pomoc aj vtedy, ak sa účastníci podujatia po ukončení podujatia pokojne nerozídu.

Ak okolnosti nastali v dôsledku hrubého porušenia povinností organizátora podujatia, organizátor podujatia je povinný nahradiť Policajnému zboru náklady účelne vynaložené na

obnovenie verejného poriadku. Ak súčinnosť poskytne obecná polícia, organizátor podujatia je povinný nahradiť obci náklady účelne vynaložené na obnovenie verejného poriadku.

Organizátor podujatia je oprávnený zaznamenať účastníka podujatia, ktorý porušil organizačný poriadok podujatia alebo návštevný poriadok podujatia, do evidencie informačného systému

Usporiadateľská služba je organizovaná a riadená činnosť, ktorej cieľom je zabezpečenie pokojného priebehu podujatia v súlade so zákonom a účelom podujatia, udržanie verejného poriadku a ochrana bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku, životného prostredia a zaistenie informovanosti a pohodlia účastníkov podujatia.

Usporiadateľskú službu vykonáva hlavný usporiadateľ, bezpečnostný manažér a usporiadatelia. Výkon činnosti usporiadateľskej služby môže organizátor podujatia zabezpečiť aj prostredníctvom prevádzkovateľa strážnej služby.

Obec môže na základe písomnej dohody s organizátorom podujatia poskytovať súčinnosť pri plnení úloh usporiadateľskej služby prostredníctvom obecnej polície. Obec je oprávnená dozerať, či sa podujatie koná v súlade s oznámením Ak sa má podujatie konať mimo športového zariadenia, obec je oprávnená navrhnúť organizátorovi podujatia iné miesto na jeho konanie, ako sa uvádza v oznámení. Obec je oprávnená na základe žiadosti organizátora podujatia alebo z vlastného podnetu určiť písomne počet členov usporiadateľskej služby Kritériom pre určenie nižšieho alebo vyššieho počtu členov usporiadateľskej služby je najmä druh podujatia, podmienky konania podujatia, predpokladaný počet a rizikovosť divákov. Ak ide o rizikové podujatie, počet členov usporiadateľskej služby nemôže byť určený v nižšom rozsahu. ***Obec je oprávnená rozhodnúť o zákaze podujatia, ak by v súvislosti s konaním podujatia hrozilo vážne ohrozenie bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku alebo životného prostredia, konanie podujatia by obmedzovalo verejnú dopravu, zásobovanie obyvateľstva alebo ohrozovalo životné prostredie; ak ide o vážne ohrozenie bezpečnosti, zdravia, mravnosti, majetku alebo životného prostredia, obec zakáže podujatie z vlastného podnetu, na základe žiadosti organizátora podujatia alebo na základe žiadosti Policajného zboru. Obec je povinná bezodkladne oznámiť Policajnému zboru, že rozhodla o zákaze konania podujatia. Obec je povinná vydať zákaz predaja, podávania alebo požívania alkoholických nápojov na podujatí, ak o to požiadala organizátor podujatia alebo Policajný zbor. Ak obec označí podujatie za rizikové, bezodkladne oznámi túto skutočnosť organizátorovi podujatia, Policajnému zboru a príslušnému športovému zväzu.*** Ak na podujatí alebo v súvislosti s podujatím hrozí bezprostredné nebezpečenstvo narušenia verejného poriadku alebo je ohrozená bezpečnosť, život alebo zdravie účastníkov podujatia, Policajný zbor môže toto podujatie zakázať alebo vylúčiť účastníka podujatia z účasti na podujatí. Ak na podujatí alebo v súvislosti s podujatím hrozí bezprostredné nebezpečenstvo narušenia verejného poriadku, je ohrozená bezpečnosť, život alebo zdravie účastníkov podujatia alebo ide o rizikové podujatie, Policajný zbor je oprávnený, ak je to potrebné na plnenie jeho úloh, bez označenia monitorovaných priestorov vyhotovovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy z prípravy alebo priebehu podujatia, vrátane premiestňovania sa účastníkov podujatia, ako aj iné záznamy o priebehu služobnej činnosti alebo služobného zákroku súvisiacich s podujatím. Zvukové, obrazové alebo iné záznamy vyhotovené Policajným zborom je možné využiť len na účely trestného konania, priestupkového konania, správneho konania, občianskeho súdneho konania, disciplinárneho konania, na účely vedenia a využívania informačného systému a na účely plnenia úloh na úseku ochrany verejného poriadku a bezpečnosti štátu, inak je Policajný zbor povinný tieto záznamy bezodkladne zlikvidovať. Policajný zbor môže na základe písomnej dohody s organizátorom podujatia poskytovať súčinnosť pri plnení úloh usporiadateľskej služby, ak ide o rizikové podujatie, podujatie s osobitným režimom alebo medzinárodné podujatie. **Činnosť Policajného zboru vykonávaná na základe dohody nenahrádza usporiadateľskú službu.** Ak

Policajný zbor označí podujatie za rizikové, bezodkladne oznámi túto skutočnosť organizátorovi podujatia, obci a príslušnému športovému zväzu.

Organizátor podujatia, Policajný zbor a obecná polícia sú oprávnení nariadiť a vykonať uzatvorenie priestorov, verejných priestranstiev a priestorov určených na poskytovanie služieb na mieste konania podujatia a vykonať dôkladnú kontrolu účastníkov podujatia, ak možno z ich správania, konania alebo z iných okolností dôvodne predpokladať hrozbu narušenia pokojného priebehu podujatia alebo verejného poriadku alebo ohrozenie bezpečnosti, zdravia alebo mravnosti účastníkov podujatia. Organizátor podujatia, Policajný zbor a obecná polícia v súčinnosti s ďalšími osobami koordinujú premiestňovanie účastníkov podujatia z miesta ich odchodu na miesto konania podujatia tak, aby neumožnili rizikovým účastníkom podujatia účasť na podujatí ani ich prítomnosť v okolí miesta konania podujatia, najmä ak svojim správaním alebo konaním narušujú verejný poriadok, ohrozujú bezpečnosť, zdravie, majetok alebo životné prostredie. Pri organizovaní rizikového podujatia je organizátor podujatia povinný zriadiť pri vchodoch a východoch športového zariadenia a v priestoroch športového zariadenia kamerový systém, ktorý umožní v čase konania podujatia nepretržité monitorovanie uvedených priestorov a identifikáciu fyzickej osoby alebo iného predmetu a zabezpečí záznam v digitálnej forme. Túto povinnosť má organizátor podujatia na futbalovom podujatí a hokejovom podujatí najvyššej celoštátnej súťaže v kategórii dospelých, ak to ustanovujú požiadavky medzinárodnej športovej organizácie alebo národného športového zväzu. Kamerový systém musí byť zriadený tak, aby nezasahoval do súkromia fyzických osôb, ktoré nie sú účastníkmi podujatia. Priestory monitorované kamerovým systémom musia byť zreteľne označené ako monitorované pri každom vstupe do športového zariadenia. Záznamy vyhotovené z kamerového systému je možné využiť len na účely trestného konania, priestupkového konania, správneho konania, občianskeho súdneho konania, disciplinárneho konania, vedenia a využívania informačného systému a na účely plnenia úloh na úseku ochrany verejného poriadku a bezpečnosti štátu.

Národný športový zväz futbalu ako správca informačného systému a národný športový zväz hokeja sú povinní vytvárať a prevádzkovať informačný systém.

Informačný systém obsahuje evidenciu o fyzických osobách,

- ktorým bol uložený trest zákazu účasti na verejných podujatiach alebo obmedzenie podľa osobitného predpisu,
- ktoré boli odsúdené za trestné činy spáchané v súvislosti s účasťou na verejnom podujatí alebo ktorých trestné stíhanie za takéto trestné činy bolo podmienčne zastavené alebo skončené zmierom,
- ktoré boli postihnuté za priestupky napr. diváckeho násillia ktorým bolo uložené obmedzujúce opatrenie spočívajúce v zákaze účasti na verejných podujatiach,
- ktoré majú príslušným orgánom verejnej moci uložené predbežné opatrenie a pod.

Údaje z informačného systému sa poskytujú alebo sprístupňujú Policajnému zboru, prokuratúre, súdom, obciam, okresným úradom v sídle kraja, Slovenskej informačnej službe, športovým zväzom a organizátorom podujatí, ak je to nevyhnutné na plnenie ich úloh¹¹.

Z úvodu tejto vedeckej štúdie vyplýva, že **jedným z primárne pôsobiacich subjektov v procese ochrany verejného poriadku je i obec a jeho poriadkový orgán, obecná či mestská polícia**. Autori v nasledovnej časti vedeckej štúdie vymedzujú pôsobnosť obce a obecnej polície v procese ochrany verejného poriadku.

¹¹ Zákon č.1/2014 o organizovaní verejných športových podujatí

Bezpečnosť občanov a zabezpečovanie verejného poriadku na miestnej úrovni je jedným z najdôležitejších faktorov, ktoré výrazne ovplyvňujú život občianskej spoločnosti v mestách a obciach (ďalej „len „obec“). Je to predovšetkým miestna úroveň, kde sú problémy bezpečnosti a verejného poriadku vnímané a pociťované najcitlivejšie a v tomto kontexte je to práve obec, ktorá pri výkone samosprávy nesie výraznú zodpovednosť za zabezpečenie verejného poriadku na svojom území.

Zabezpečovanie verejného poriadku v obci je teda jednou zo základných samosprávnych funkcií obce (mesta). Na tento účel si obecné zastupiteľstvo obce v rámci svojej kreačnej právomoci môže zriadiť (a môže ich aj zrušiť) svoje orgány a útvary.¹² Takýmto orgánom sa rozumie poriadkový orgán obce.

Obec si môže v rámci svojej samostatnej pôsobnosti zriaďovať obecnú políciu ako poriadkový orgán obce, formou všeobecne záväzného nariadenia obce. Ak tento poriadkový orgán obce plní úlohy v obci, označuje sa ako „Obecná polícia“, ak plní úlohy v obci, ktorá je mestom, označuje sa ako „Mestská polícia“ (ďalej len „obecná polícia“).¹³

Obecnú políciu možno chápať ako vnútroorganizačný výkonný útvar obce (mesta), ktorého základom činnosti je všeobecná služba občanovi na miestnej úrovni a pôsobenie pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku. Pôsobnosť (vecná) obecnej polície pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku možno chápať ako činnosť zameranú na vplývanie na obyvateľov obce ale aj iných osôb nachádzajúcich sa v obci, aby dodržiavali verejný poriadok v obci a tým v čo najväčšej miere predchádzali protiprávnemu konaniu. Zriadenie a zrušenie obecnej polície patrí výlučne do samostatnej kompetencie obce.¹² Obecnú políciu je preto nutné chápať ako určitý (fakultatívny) výkonný útvar obce, prostredníctvom ktorého obec zabezpečuje verejný poriadok na svojom katastrálnom území, ktorej prislúchajú oprávnenia, ktorými v zákonom ustanovených prípadoch má právomoc zasiahnuť do základných práv a slobôd osôb. Činnosť, resp. konanie obecnej polície, je potrebné vnímať ako samotné konanie obce. Je to dané skutočnosťou, že obecná polícia ako vnútroorganizačný poriadkový útvar obce nemá právnu subjektivitu.

Účelom zriadenia obecnej polície je zabezpečovanie obecných vecí verejného poriadku v rámci pôsobnosti obce v jej katastrálnom území. Zriadenie, postavenie a úlohy obecnej polície upravuje zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnej polícii“), ktorý schválila Slovenská národná rada ešte dňa 3. decembra 1991 a ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1992. Ide teda o pomerne zastaralý zákon, ktorý bol prijatý na základe spoločenských zmien a požiadaviek spoločnosti v období po roku 1989 pričom v priebehu jeho aplikácie bol niekoľkokrát novelizovaný.

Zákon o obecnej polícii definuje obecnú políciu ako „poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce“. Obecnú políciu „zriaďuje a zrušuje obec všeobecne záväzným nariadením.“¹⁴

Územná pôsobnosť obecnej polície je daná katastrálnym územím obce, ktorá ju zriadila, pričom pri posúdení územnej pôsobnosti je potrebné vychádzať nielen zo zákona o obecnej polícii ale aj z ďalších osobitných predpisov upravujúcich postavenie a pôsobnosť obcí a to

¹² § 10 ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

¹³ § 2 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov.

¹⁴ § 6 ods. 1 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

najmä zo zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov, zákona Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov a pod.

Vychádzajúc zo zákona o obecnom zriadení je obec samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.¹⁵ Územie obce je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie alebo viac katastrálnych území. Územie obce sa môže členiť na časti obce.¹⁶

Obec pri výkone samosprávy zabezpečuje verejný poriadok v obci a nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste.¹⁷

Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené zriaďovať a zrušovať podľa potreby stále alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány, najmä obecnú radu, komisie a určuje im náplň ich práce. Zároveň môže zriaďovať a zrušiť aj ďalšie svoje orgány a útvary, ak tak ustanovuje osobitný zákon (napríklad zákon o obecnej polícii v znení neskorších predpisov).¹⁸

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že prioritné oblasti pôsobenia obecnej polície sú dané charakterom obce a zložením jej obyvateľstva. Vzhľadom na to, že v prípade obecnej polície ide o poriadkový útvar obce, jej primárnou úlohou je zabezpečovanie verejného poriadku v obci. Pojmu verejný poriadok sa venujeme na inom mieste tejto štúdie.

Obecnej polícii sú zákonom vymedzené (taxatívnym spôsobom) „základné úlohy“ pričom ide o tzv. vymedzenie vecnej pôsobnosti obecnej polície s poukazom na jej územnú pôsobnosť. Obecná polícia

- zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia,
- spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciu a iných zabezpečovacích systémov (pulty centrálnej ochrany),
- dbá o ochranu životného prostredia v obci,
- dbá o dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach,
- vykonáva všeobecne záväzné nariadenia obce, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia starostu,
- objasňuje priestupky, ak tak ustanovuje osobitný predpis, prejednáva v blokovom konaní priestupky ustanovené osobitným predpisom¹⁹ a priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky²⁰ spáchané neuposluchnutím pokynu vyplývajúceho

¹⁵ § 1 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

¹⁶ § 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

¹⁷ § 4 ods. 3 písm. n) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

¹⁸ § 11 ods. 4 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

¹⁹ Zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

²⁰ § 22 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch

1. z dopravnej značky²¹ zákaz zastavenia, zákaz státia, zákaz vjazdu, zákaz odbočovania, zákaz otáčania, prikázaný smer jazdy, prikázaný smer obchádzania, vyhradené parkovisko, obytná zóna, pešia zóna, školská zóna, zóna s dopravným obmedzením a parkovisko,
 2. zo všeobecnej úpravy cestnej premávky,²⁰ ktorou sa zakazuje zastavenie, státie a vjazd vozidiel,
- oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti obce,
 - oznamuje obci porušenie zákazu požitia alkoholických nápojov a iných návykových látok osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou do 18 rokov,
 - plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej týmto zákonom,
 - doručuje písomnosti, ak tak určí súd.
- Obec okrem úloh ustanovených zákonom o obecnej polícii, môže vymedziť obecnej polícii aj plnenie iných úloh, avšak len ak to ustanovujú osobitné zákony (napr. zákon o zhromažďovanom práve, zákon o organizovaní verejných športových podujatí, zákon, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov, zákon o ochrane nefajčiarova pod.).

Na druhej strane ***obec nemôže obecnej polícii vymedziť úlohy, ktoré patria do pôsobnosti iných orgánov verejnej správy, nemôže priznať obecnej polícii oprávnenia (kompetencie), ktoré by boli nad rámec zákonnej úpravy a zákon o obecnej polícii taktiež nesplnomocňuje obec na zúženie úloh (kompetencií) obecnej polície (§ 3 zákona o obecnej polícii).***

Zákon o obecnej polícii upravuje povinnosti a oprávnenia príslušníkov obecnej polície. V jednotlivých ustanoveniach taxatívne vypočítava okruh oprávnení príslušníkov obecnej polície. Vychádza pritom z ustanoveného, ale i predpokladaného rozsahu úloh obecnej polície.

Povinnosti príslušníka obecnej polície možno rozdeliť na základné povinnosti a povinnosti spočívajúce s použitím donucovacích prostriedkov.

Oprávnenia príslušníka obecnej polície podľa zákona o obecnej polícii možno charakterizovať ako všeobecné oprávnenia, ktoré sú nevyhnutné pre to, aby si príslušníci obecnej polície mohli riadne plniť svoje úlohy, predovšetkým pri zabezpečovaní verejného poriadku v obci a pri spolupráci s príslušnými orgánmi a špeciálne oprávnenia, pri ktorých sú ustanovené podrobné podmienky pri ich vykonávaní, vrátane oprávnenia použiť donucovacie prostriedky.

Medzi všeobecné oprávnenia príslušníkov obecnej polície patrí oprávnenie

- vyzvať osobu, aby upustila od konania, ktorým narušuje verejný poriadok, alebo od iného protiprávneho konania,
- ukladať a vyberať v blokovom konaní pokuty za priestupky zistené pri plnení úloh,
- zadržať osobu pristihnutú pri páchaní alebo bezprostredne po spáchaní trestného činu a ihneď ju odovzdať najbližšiemu útvaru Policajného zboru; ak ide o hľadanú osobu, predviesť ju na útvar obecnej polície na účel podania vysvetlenia a urobiť úkony podľa osobitných predpisov,
- presvedčiť sa, či ten, koho zadržávajú, nie je ozbrojený alebo či nemá pri sebe inú vec, ktorou by mohol ohroziť život alebo zdravie, prípadne takú vec odobrať; odobrať vec alebo zbraň odovzdá najbližšiemu útvaru Policajného zboru spolu so zadržanou osobou,

²¹ Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- prikázať každému, aby na nevyhnutný čas nevstupoval na určené miesta alebo sa na nich nezdržoval, pokiaľ to vyžaduje účinné zabezpečenie plnenia úloh obecnej polície alebo obce,
- zastavovať vozidlá, ak vodič vozidla spáchal priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorý je oprávnený prejednať v blokovom konaní podľa tohto zákona, alebo ak ide o vozidlo, po ktorom bolo vyhlásené pátranie.²²

Medzi špecifické oprávnenia príslušníkov obecnej polície patrí oprávnenie

- požadovať preukázanie totožnosti
- požadovať vysvetlenie
- predviesť osobu na základe dožiadania
- otvoriť byt
- odňať vec
- použiť donucovacie prostriedky (hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany, slzotvorné prostriedky, obušok, putá, služobný pes, technický prostriedok na zabránenie odjazdu motorového vozidla)
- použiť zbraň, úder zbraňou, hrozba zbraňou a varovný výstrel do vzduchu.²³

Čo sa týka použitia zbrane, úderu zbraňou, hrozby zbraňou a varovného výstrelu do vzduchu toto oprávnenie zákon o obecnej polícii osobitne upravuje v rámci „*podmienok nosenia a použitia zbrane príslušníkom obecnej polície*“, pričom treba uviesť, že je na rozhodnutí obce, či príslušníci jej obecnej polície zbraň pri pracovnej činnosti budú nosiť alebo nie.

Použitie zbrane je najzávažnejším zásahom do práv a slobôd občanov a väčšinou prináša so sebou nežiadúce následky na zdravie a živote osoby, proti ktorej bola použitá. Možnosť použiť zbraň je upravené primerane rozsahu a dôležitosti plnenia úloh toho, komu je toto oprávnenie zverené. Úlohy samosprávy obce podľa zákona o obecnom zriadení a úlohy jej zverené osobitnými zákonmi, ktoré obecna polícia bude plniť, nie sú takého charakteru, aby vyžadovali zveriť oprávnenie použiť zbraň príslušníkovi obecnej polície v rovnakej miere ako príslušníkovi policajného zboru. S oprávnením príslušníka obecnej polície nosiť zbraň je však spojená zodpovednosť obce znášať dôsledky spojené s použitím zbrane nad rámec, ktorý dovoľuje zákon. Preto sa obci zveruje právo rozhodnúť, či nosenie zbrane je z hľadiska plnenia úloh jej obecnej polície potrebné.²⁴

Spolupráca obce aj obecnej polície s Policajným zborom

Obecná polícia spolupracuje pri plnení svojich úloh v oblasti zabezpečovania verejného poriadku najmä s príslušným útvarom Policajného zboru. Predmetnú spoluprácu ustanovuje § 24 zákona o obecnej polícii. Okrem toho spoluprácu obecnej polície s Policajným zborom upravuje aj zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.²⁵

Zákon o Policajnom zbore okrem toho ustanovuje, že

- ak obec nie je schopná zabezpečiť verejný poriadok v obci vlastnými silami a prostriedkami, môže požiadať o pomoc útvar Policajného zboru,
- útvar Policajného zboru je povinný v rozsahu svojej pôsobnosti túto pomoc poskytnúť,
- Policajný zbor a obecná polícia vo veciach verejného poriadku a v obecných

²² § 8 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

²³ § 9 až 19 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

²⁴ Dôvodová správa k § 19 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

²⁵ § 3 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

veciach verejného poriadku spolupracujú.²⁶

Aj napriek tomu, že spolupráca obecnej polície a Policajného zboru vyplýva z vyššie citovaných osobitných predpisov, niektoré Krajské riaditeľstvá Policajného zboru pristupujú k uzatvoreniu „Zmluvy alebo Dohody o spolupráci“ s jednotlivými obcami so zriadenou obecnou políciou, obsahom ktorej je užšia špecifikácia podmienok spolupráce prizabezpečení ochrany verejného poriadku a obecných vecí verejného poriadku.

Rozsah a formy spolupráce medzi obcami so zriadenou obecnou políciou a Policajným zborom (konkrétne príslušným Krajským riaditeľstvom Policajného zboru) sú založené na vzájomnej a obojstrannej prospešnosti. Na tomto mieste treba uviesť, že každá obec je samostatná a preto aj spolupráca príslušného Krajského riaditeľstva Policajného zboru s obecnými políciami, je realizovaná individuálne so zameraním na špecifiká obce, charakter a zloženie obyvateľstva obce.

K uzatvoreniu zmluvy alebo dohody o spolupráci pristupujú dotknuté subjekty najmä v územných oblastiach, kde dochádza napríklad často k organizovaniu veľkých športových podujatí, kultúrnych, spoločenských a iných podujatí a pod, resp. kde je veľký predpoklad narušenia verejného poriadku, a to c cieľom spoločného zabezpečovania verejného poriadku a bezpečnosti počas konania týchto akcií, konaných na území obce.

Vymedzenie spolupráce nevyklučuje aj inú spoluprácu zameranú na ochranu života a zdravia osôb, ochranu majetku fyzických osôb a právnických osôb nachádzajúceho sa na území mesta, napr. poskytovaním kľúčov od technických zábranných prostriedkov zabráňujúcich vstup do určených častí mesta za účelom rýchlejšieho prístupu zásahových skupín Policajného zboru (napr. Poriadkovej jednotky, špecializovaných útvarov a pod.) k zásahom v okolí štadiónov, resp. na narušené objekty právnických osôb a fyzických osôb napojených na stredisko registrácie poplachu Policajného zboru a pod.

Na tomto mieste je nevyhnutné uviesť aj to, že obecná polícia nemá k dispozícii také personálne a technické kapacity ako Policajný zbor, ktorý za účelom ochrany života, zdravia a majetku, zabezpečovania verejného poriadku a obnovy verejného poriadku najmä pri zhromaždeniach, športových podujatiach a verejných kultúrnych podujatiach, ak bol závažným spôsobom narušený využíva (nasadzuje) počas bezpečnostných opatrení „Poriadkovú jednotku“, ktorú má na tento účel zriadenú. Obecná polícia (predovšetkým vo veľkých obciach) je však pri zabezpečovaní takýchto podujatí mimoriadne dôležitým článkom spolupráce.

Tak ako už bolo na inom mieste tejto štúdie uvedené, zabezpečovanie a realizácia bezpečnostných opatrení pri veľkých športových, kultúrnych, spoločenských alebo iných podujatiach sú závislé predovšetkým od personálnych kapacít obce, resp. jej obecnej polície. Obecná polícia si pri zabezpečovaní verejného poriadku v obci musí vystačiť so svojimi kapacitami a nemôže počítať s posilnením výkonu služby príslušníkmi z iných obecných polícií. Zákon o obecnej polícii totižto umožňuje pôsobenie obecnej polície na území inej obce len v prípade, ak sa jedná o katastrálne územie inej obce, ktorá nemá zriadenú obecnú políciu.²⁷

V tomto smere autori predmetnej štúdie vyjadrujú názor, že legislatívna úprava, ktorá by umožňovala pôsobenie obecnej polície aj na území inej obce so zriadenou obecnou políciou, v prípadoch nevyhnutnosti zabezpečenia verejného poriadku v obci, napríklad ak

²⁶ § 74 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere

²⁷ § 2a zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

bezprostredne hrozí HNVP, prípadne ak by nastala mimoriadna udalosť, by bola určite spoločensky prospešná. Takáto právna úprava spolupráce medzi obecnými políciaми v súčasnosti absentuje a autori tejto štúdie zastávajú názor, že by bolo vhodné v rámci širšej diskusie sa zaoberať aj touto otázkou najmä s poukazom na stúpajúci počet rôznou formou organizovaných protestných vystúpení občanov na zhromaždeniach, kde je reálny predpoklad, že podobné organizované protesty môžu prerásť v hromadné vystúpenia občanov narušujúce verejný poriadok a ohrozujúce majetok a práva ľudí, pričom nie sú vylúčené ani zhromaždenia z extrémistickým obsahom.

V súvislosti s vyššie uvedeným nie je vylúčený výskyt hromadných narušení verejného poriadku väčšieho rozsahu a intenzity než tomu bolo doteraz, najmä čo sa týka počtu protestujúcich osôb, ich organizovanosti a pripravenosti na otvorený stret s policajnými silami.

Oblasť realizácie zabezpečovania verejného poriadku obecnou políciou

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že základom činnosti obecnej polície je

- všeobecná služba občanovi na miestnej úrovni a
- pôsobenie pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce.

Obecná polícia plní úlohy dané zákonom v rámci originálnych kompetencií obce (*pri zabezpečovaní verejného poriadku v obci, dohlade nad dodržiavaním poriadku a čistoty v obci, objasňovaní priestupkov a odhaľovaní správnych deliktov patriacich do pôsobnosti obce a pod.*), ako aj úlohy v rámci preneseného výkonu štátnej správy (*kam patria spolupôsobenie pri dohlade nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, objasňovanie priestupkov a prejednávanie priestupkov proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky*).²⁸

Primárnou úlohou obecnej polície (ako jednej zo základných samosprávnych funkcií obce) je teda zabezpečovanie verejného poriadku v obci. V prvom rade obecná polícia pri jeho zabezpečovaní pôsobí preventívne a v prípade, ak došlo k jeho narušeniu, vykonáva opatrenia smerujúce k odstráneniu tohto nežiaduceho stavu.

V prípade narušenia verejného poriadku jednotlivcami, prípadne menšími skupinami osôb sa zo strany obecnej polície realizujú opatrenia s využitím bežných preventívnych postupov a obvyklými spôsobmi konania. Realizácia samotného eliminovania narušenia verejného poriadku (vrátane HNVP) najmä v súvislosti s verejnými podujatiami, však už počíta s použitím opatrení represívneho charakteru a preto v takýchto prípadoch obec, resp. jej obecná polícia úzko spolupracuje s Policajným zborom, ktorý disponuje možnosťami tento negatívny jav v čo najkratšom možnom čase eliminovať. Je to najmä z dôvodu, že obecné polície nedisponujú takým počtom síl a prostriedkov, a ani kompetenciami k zaisteniu verejného poriadku pri jeho bezprostrednom ohrození, resp. pri HNVP, ktoré by umožňovali účinnú elimináciu tohto negatívneho javu.

V prípade konania verejných podujatí (športových, kultúrnych, spoločenských a pod.) obecné polície v pôsobnosti obce realizujú „**Poriadkové opatrenie**“ v miestach, kde sa takéto verejné podujatia organizujú, v ich blízkom okolí ako aj v miestach, kadial' sa účastníci podujatia presúvajú do miesta alebo z miesta organizovaného verejného podujatia.

²⁸ Napr. Rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Sžo 37/2010, 2 Sžo 185/2010 z ktorých vyplýva, že obec pri prejednávaní priestupkov vystupuje ako správny orgán, ktorý vykonáva štátnu správu.

Poriadkové opatrenie obecnej polície

Postupy a metódy činnosti pri zabezpečovaní verejného poriadku a eliminácii prípadného HNVP si obecne polície upravujú jednotlivo (t.j. nezávisle od iných obecných polícií) napríklad prostredníctvom interných smerníc, prípadne na základe písomného „Rozhodnutia náčelníka obecnej polície“ vzťahujúceho sa na konkrétny prípad (konkrétne verejné podujatie). Tu je potrebné uviesť, že tak robia najmä veľké obecne polície (z hľadiska počtu príslušníkov obecnej polície), ktoré za týmto účelom spracúvajú tzv. „Plány poriadkových opatrení“ (napr. Mestská polícia Košice, Mestská polícia Bratislava, Mestská polícia Žilina a pod.).

Plán poriadkových opatrení

Základným cieľom „Plánu poriadkových opatrení“ je účelné usporiadanie a využívanie technických prostriedkov, organizačných a režimových opatrení a ľudských zdrojov obecnej polície so zámerom zabezpečiť pokojný priebeh verejného podujatia, zaistiť ochranu verejného poriadku, predchádzať výskytu trestnej činnosti a inej protispoločenskej činnosti, potláčať faktory a činitele, ktoré ich ovplyvňujú.²⁹

Účelom Plánu poriadkových opatrení je najmä:

- zabezpečiť verejný poriadok v určených miestach a priestoroch
- prispieť k zvýšeniu pocitu istoty, bezpečnosti a spokojnosti občanov,
- prispieť k vytvoreniu podmienok pre pokojné a nerušené sledovanie verejných podujatí, t.j. najmä športových zápasov, koncertov a pod.
- chrániť majetok fyzických a právnických osôb pred poškodením, zničením alebo odcudzením
- dbať na čistotu a dodržiavanie hygienických predpisov v určených miestach a priestoroch
- získavať poznatky k závadovým skupinám a osobám narušujúcim pokojný priebeh verejného podujatia a k miestam zhromažďovania takýchto osôb
- realizovať preventívne a podľa potreby aj represívne opatrenia v určených miestach a priestoroch tak, aby boli postihnutí páchatelia priestupkov a trestných činov pri súbežnom odstraňovaní príčin a podmienok, ktoré vznikajú takýchto prípadov umožňujú alebo uľahčujú
- podľa potreby vykonať ďalšie opatrenia na zabezpečenie verejného poriadku
- účinne spolupracovať so zúčastnenými zložkami (najmä Policajný zbor) a útvarmi obce.

Za spracovanie Plánu poriadkových opatrení zodpovedá náčelník obecnej polície, ktorý ho schvaľuje v časovom predstihu pred konaním podujatia. Spracovaním Plánu poriadkových opatrení je poverený najčastejšie veliteľ stanice alebo náčelníkom určený príslušník obecnej polície. Plán poriadkových opatrení možno považovať za interný akt obecnej polície, ktorý v stručnej a prehľadnej forme uvádza napr. údaje ako:

- Názov podujatia
- Miesto konania podujatia
- Dátum a čas konania podujatia
- Program podujatia
- Popis poriadkových opatrení
- Počet príslušníkov obecnej polície, ktorý je potrebné zabezpečiť tak, aby boli pokryté jednotlivé zložky programu podujatia vrátane obsadenia miesta konania

- podujatia pred a po jeho skončení
- Požiadavky na prípadné doplnenie početných stavov (v rámci vlastných kapacít) s vymedzením doby a miesta, kde má byť zabezpečený priebeh poriadkových aktivít,
- Materiálne a technické zabezpečenie opatrenia
- Informácia o spolupracujúcich zložkách a zabezpečení spolupráce
- Informácia o prípadnej uzávierke ulíc (ulica, dátum a doba uzávierky)
- Grafické zobrazenie úsekov aj s popisom miest zabezpečenia a pod.

Personálne členenie v rámci Poriadkového opatrenia

- **veliteľ** poriadkového opatrenia (spravidla náčelník obecnej polície alebo veliteľ stanice)
- **zástupca** veliteľa poriadkového opatrenia (spravidla zástupca náčelníka obecnej polície alebo zástupca veliteľa stanice)
- **príslušníci obecnej polície** zaradení do poriadkového opatrenia

Príslušníci obecnej polície zaradení do poriadkového opatrenia

Obecné polície nemajú zriadené útvary obdobné „Poriadkovým jednotkám Policajného zboru“ a riešenie zoskupenia príslušníkov obecnej polície do určitých tvarov sa realizuje vždy (ad hoc) podľa konkrétneho poriadkového opatrenia a v spolupráci s Policajným zborom. Najčastejšie môže ísť o zoskupenie, ktoré tvoria

- **dvojica** príslušníkov obecnej polície
- **skupina** príslušníkov obecnej polície

O nasadení príslušníkov obecnej polície do bezpečnostného opatrenia, ich počte ako aj o použití „Protiúderových kompletov“ rozhoduje Náčelník obecnej polície s prihliadnutím na bezpečnostnú situáciu a druh konkrétneho opatrenia a po prerokovaní bezpečnostnej situácie so starostom obce, prípadne aj s inými zainteresovanými predstaviteľmi obce a so zástupcami Policajného zboru.

Nasadenie príslušníkov obecnej polície do bezpečnostných opatrení väčšieho rozsahu, najmä ak hrozí HNVP sa realizuje vždy koordinovane v závislosti od Bezpečnostných opatrení prijatých zo strany Policajného zboru. Uskutočňuje sa tak v rámci spolupráce za účelom spoločného zabezpečovania verejného poriadku a bezpečnosti počas konania spoločenských, kultúrnych, športových a iných verejných podujatí, konaných na území mesta.

Na tomto mieste je tiež potrebné uviesť, že zákon o obecnej polícii neupravuje „Služobné zákroky a požitie donucovacích prostriedkov pod jednotným velením“, tak ako je to v prípade zákona o Policajnom zbore (§ 66 zákona o Policajnom zbore). Obecná polícia takisto nedisponuje oprávneniami, ktorými disponuje Policajný zbor, resp. policajt, ktorý napríklad v prípade eliminovania HNVP má širšie oprávnenia ako obecná polícia. **Z tohto (aj) dôvodu obecné polície pri eliminovaní HNVP nikdy nepostupujú samostatne, ale vždy spoločne s Policajným zborom, ktorý je hlavným realizátorom bezpečnostných opatrení a obecná polícia (nazveme ich) podporným realizátorom.**

Obecná polícia disponuje oprávnením použiť donucovacie prostriedky podľa § 13 zákona o obecnej polícii a nasl., ktorými sú:

- hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany
- slzotvorné prostriedky

- obušok
- putá
- služobný pes
- technický prostriedok na zabránenie odjazdu motorového vozidla

Pred použitím donucovacích prostriedkov je príslušník obecnej polície povinný vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitý niektorý z donucovacích prostriedkov. Od výzvy a výstrahy môže upustiť iba v prípade,

- keď je sám napadnutý alebo
- je ohrozený život alebo zdravie inej osoby a vec neznesie odklad alebo tomu bránia iné okolnosti.

O tom, ktorý z donucovacích prostriedkov použije, rozhoduje príslušník obecnej polície podľa konkrétnej situácie tak, aby osobe, proti ktorej zakročuje, nespôsobil neprimeranú ujmu (§ 13 zákona o obecnej polícii).

Obecná polícia teda nemá (tak ako Policajný zbor) zákonné oprávnenie použiť donucovacie prostriedky (napr. ani v prípade eliminovania HNVP) ako sú vytlačanie motorovými vozidlami a vytlačanie koňmi, použitie špeciálnej vodnej striekačky alebo použitie špeciálneho streľiva a pod.

Autori predmetnej štúdie zastávajú osobný názor, že obecná polícia by za účelom zabezpečenia verejného poriadku v obci v súvislosti s HNVP v rámci konania verejných zhromaždení obyvateľov, športových a verejných kultúrnych podujatí mala mať oprávnenie obdobne ako Policajný zbor a to „Vytlačanie motorovými vozidlami a vytlačanie koňmi“ za podmienok ustanovených obdobne ako je tomu v zákone o Policajnom zbore.

Taktický postup pri zákrokoch

Príslušník obecnej polície je pri plnení úloh povinný najmä:

- dodržiavať zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy a v ich rámci sa riadiť pokynmi náčelníka, prípadne pokynmi starostu
- dbať na vážnosť, česť a dôstojnosť občanov i svoju vlastnú a nepripustiť, aby občanom v súvislosti s činnosťou obecnej polície vznikla bezdôvodná ujma a prípadný zásah do ich práv a slobôd neprekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu sledovaného zákroku
- zakročiť podľa svojich možností a schopností v medziach tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, prípadne vykonať iné nevyhnutné opatrenia, ak je dôvodné podozrenie, že bol spáchaný alebo je páchaný trestný čin, priestupok, iný správny delikt alebo iným spôsobom rušený verejný poriadok
- zakročiť, ak je ohrozený život, zdravie alebo hrozí škoda na majetku; nemusí tak urobiť, ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo inej osoby
- oznámiť v prípade, že bol spáchaný trestný čin, vec PZ alebo prokurátorovi a podľa povahy veci tiež zamedziť vstupu nepovolaných osôb na miesto činu
- poučiť pri vykonávaní zákrokov osoby o ich právach
- oznamovať bezodkladne náčelníkovi závady a nedostatky, ktoré ohrozujú alebo sťažujú výkon jeho činnosti.³⁰

Voľba optimálnej taktiky služobného zákroku je výsledkom premyslenej a cieľavedomej činnosti príslušníkov obecnej polície pred a pri vykonávaní služobných zákrokov. V

³⁰ § 7 zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii

praktickom výkone služby vznikajú situácie, ktoré treba riešiť v krátkom časovom úseku bez predbežnej prípravy s cieľom odvrátenia ohrozenia verejného poriadku, ohrozenia života a zdravia občanov, zabránenia páchania ďalšej trestnej činnosti alebo páchania priestupkov. Aj v takýchto situáciách sa odporúča, aby pri voľbe najvhodnejšieho taktického postupu pri služobnom zákroku bolo prihliadnuté na:

- význam chráneného záujmu
- miesto, čas a ďalšie okolnosti, za ktorých došlo k protiprávnemu konaniu
- spôsob narušenia alebo ohrozenia verejného poriadku
- počet, charakter a stav osôb, proti ktorým sa má zákrok vykonať, a ďalšie okolnosti.

Pri voľbe taktiky služobného zákroku musia príslušníci mestskej polície prihliadať i na ďalšie okolnosti, napr. na miestne zvyklosti, postoj verejnosti a pod.

Spôsoby narušenia alebo ohrozenia verejného poriadku zahrňujú povahu narušiteľa i použité prostriedky na páchanie protiprávnej činnosti narušujúcej verejný poriadok. Porušenie verejného poriadku alebo spáchanie trestnej činnosti vyžaduje výber vhodnej taktiky zákroku. Pri služobnom zákroku proti výtržníkom v plnej miere uplatňuje zásada rýznosti, rozhodnosti, rýchlosti a primeranosti. Zakračujúca hliadka obecnej polície musí prihliadať na skutočnosť, že je nutné eliminovať nielen už vzniknutú výtržnosť, zaistiť alebo zadržať páchatel'a ale musí súčasne zabrániť ďalšiemu rozšíreniu výtržnickeho konania.

- **Pri drobnom narušení verejného poriadku** zistí hliadka obecnej polície totožnosť a dôrazne vyzve výtržníkov k slušnému správaniu.
- **Pri zákroku proti viacerým výtržníkom** musia príslušníci obecnej polície postupovať dôrazne a energicky, aby svojím konaním a rozhodnosťou znemožnili pokračovanie výtržnosti. Zistia najmä organizátorov a najaktívnejších výtržníkov, ako aj ostatné osoby, ktoré vystupujú na ich ochranu alebo inak narušujú zákrok hliadky. Pri požadovaní osobných dokladov je potrebné kontrolované osoby neustále pozorovať, aby nemohlo dôjsť k prípadnému napadnutiu príslušníkov. Pri vykonávaní kontroly bezpodmienečne dodržiavať taktické zásady, mať krytý chrbát, držať si výtržníkov v zornom poli a pritom zachovať takú vzdialenosť, aby bolo možné včas odraziť prípadný útok smerujúci proti ich osobám. Preto podľa situácie nie je vhodné vyžadovať osobné doklady hneď na mieste udalosti, ale osobu odviesť do vhodnejšieho priestoru (okrajová zóna) a tu zistiť jej totožnosť. Následne podľa závažnosti konania kontrolovanej osoby je potrebné vec vybaviť dohovoráním, uložením blokovej pokuty alebo oznámením príslušnému orgánu, prípadne predvedením na príslušnú stanicu obecnej polície resp. útvar Policajného zboru. V prípade spáchania trestného činu výtržníctva prichádza do úvahy zadržanie páchatel'a a jeho odovzdanie na útvar Policajného zboru po predchádzajúcom presvedčení sa, či nie je ozbrojený. V prípade nutnosti v zmysle zákona použiť donucovacie prostriedky. Zároveň je vhodné zistiť svedkov protiprávneho konania pre prípadné trestné konanie. Je potrebné si uvedomiť, že za poriadok a pokojný priebeh podujatia v priestoroch na športovom štadióne zodpovedajú predovšetkým usporiadatelia alebo osoby, ktorým povinnosti vyplývajú z pracovného pomeru.
- **Ak dôjde k narušeniu verejného poriadku v takej miere a intenzite**, že zodpovedné osoby (usporiadatelia) nestačia situáciu sami zvládnuť, vykonajú na ich žiadosť (v zmysle zásady subsidiarity) zákrok a potrebné opatrenia na obnovu poriadku príslušníci obecnej polície. Pokiaľ aj tak hrozí nebezpečenstvo ďalších výtržností, môžu príslušníci obecnej polície takéto priestranstvo za pomoci usporiadateľov, prípadne privolaných posíl príslušníkov Policajného zboru, na nevyhnutnú dobu vyprázdniť alebo uzavrieť. Na vykonaní takéhoto zákroku výraznou

mierou participuje poriadková jednotka Policajného zboru (po dohode s operačným strediskom Policajného zboru).²⁹

Osobám, ktoré sa dopustili protiprávneho konania alebo sa ho zúčastňovali, môže byť zakázaný opätovný vstup do určených priestorov napr. priestorov štadióna. Na túto skutočnosť upozornia príslušníci obecnej polície usporiadateľov. Ak pri služobnom zákroku v priestoroch štadióna vyjde najavo, že tento stav zapríčinili usporiadatelia konaním, ktoré je v rozpore s platnými právnymi predpismi, príslušníci obecnej polície sú povinní urobiť príslušné opatrenia smerujúce k postihu týchto osôb, ktoré sú za uvedené konanie zodpovedné.

V súvislosti s organizovaním verejných podujatí je potrebné uviesť, že činnosť obecnej polície v tejto oblasti vychádza nielen zo zákona o obecnej polícii ale aj z ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich kompetencie obce vo vzťahu k verejným podujatiam.

Ak sú organizované verejné športové podujatia podľa osobitného predpisu na území obce so zriadenou obecnou políciou a obecná polícia je súčasťou usporiadateľskej služby, tak určení príslušníci obecnej polície komunikujú s bezpečnostným manažérom s cieľom koordinácie výkonu bezpečnostných opatrení a zabezpečenia súčinnosti usporiadateľskej služby s obecnou políciou.³¹

Plnia aj úlohy, ktoré sú ustanovené obci pri výkone dozoru, resp. dohľadu nad organizovaným podujatím, a to najmä so zameraním, či podujatie sa koná v súlade s oznámením organizátora takéhoto podujatia (verejné kultúrne podujatia, športové podujatia a pod.), kedy určený príslušník obecnej polície (spravidla riadiaci pracovník) môže byť členom takéhoto dozorného orgánu spoločne s ďalšími zástupcami mesta.

Ak sa jedná o organizovanie verejných športových podujatí podľa osobitného zákona a podujatie je označené ako „**podujatie s osobitným režimom**“ alebo „**rizikové podujatie**“ môžu byť príslušníci obecnej polície členmi usporiadateľskej služby (namiesto odborne spôsobilých zamestnancov prevádzkovateľa strážnej služby). To však neplatí v prípade, ak ide o rizikové podujatie a podujatie, na ktorom poskytuje súčinnosť Policajný zbor.³² Kritériom pre určenie počtu členov usporiadateľskej služby je najmä druh podujatia, podmienky konania podujatia, predpokladaný počet a rizikovosť divákov (podrobnosti o úlohách obce na úseku organizovania verejných športových podujatí popisujeme na inom mieste tejto štúdie).

Prostriedky poriadkových síl a ochranné prostriedky príslušníkov obecnej polície

- motorové vozidlá označené príslušnosťou k obecnej polícii
- zábrany
- rádiostanice
- dokumentačné prostriedky (fotoaparát, kamera apod.)
- prípadne odťahové vozidlo

Z dôvodu ochrany života a zdravia príslušníkov obecnej polície niektoré obce so zriadenou obecnou políciou zabezpečujú pre príslušníkov obecnej polície ochranné prostriedky, ako sú protiúderové komplety a ochranné prilby. Protiúderové komplety musia byť označené príslušnosťou k obecnej polícii v zmysle platnej legislatívy a používajú sa v kombinácii s rovnošatou (pracovnou) príslušníka obecnej polície. Aj keď zákon o obecnej

³¹ Zákon č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³² § 9 ods. 2 a 3 zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí

polícii výslovne neustanovuje možnosť používania takéhoto kompletu, treba ho chápať ako ochranný prvok, ktorého používanie nijako neodporuje ustanoveniam zákona o obecnej polícii upravujúcim činnosť obecnej polície (za ochranné prvky pri tom možno považovať aj reflexné vesty a prvky a pod.). Obecné polície (iba niektoré) ich využívajú pri realizácii preventívno-bezpečnostných akcií, najmä pri zhromaždeniach obyvateľov s prejavmi vandalizmu a extrémizmu, pri eliminácii HNVP a tiež pri zabezpečovaní poriadkových opatrení počas rôznych verejných športových, kultúrnych, spoločenských a iných podujatí. Protiúderové komplety a ochranné prilby používajú napr. Mestská polícia Bratislava, Mestská polícia Košice, Mestská polícia Žilina a pod.

V súvislosti s uvedeným je však potrebné uviesť aj to, že pri výkone svojej činnosti využíva kone len Mestská polícia Bratislava, ktorá má v rámci svojej organizačnej štruktúry zriadenú Stanicu jazdeckej polície a kynológie, ktorá má k dispozícii štyri kone, ktoré využíva pri zabezpečovaní verejného poriadku (v rámci bežného výkonu služby najmä v areáli bratislavského lesoparku, na dunajských hrádzach i v parkoch). Iné obecné polície kone pri výkone svojej činnosti nevyužívajú.

V nadväznosti *na sekundárnu pôsobnosť Policajného zboru* pri eliminácii Hromadného narušenia verejného poriadku po dôkladnej analýze preštudovaných právnych a teoreticko-metodologických podkladov a dokumentov dospeli autori štúdie k záveru, že túto možno vymedziť v troch oblastiach :

- Oblasť realizácie preventívnych aktivít
- Oblasť realizácie represívnych aktivít
- Oblasť realizácie profilaktických aktivít

Oblasť realizácie preventívnych aktivít spočíva najčastejšie na báze

Administratívno-preventívnych opatrení.

Ich podstata vyplýva zo zhromaždených relevantných poznatkov odôvodňujúcich reálny predpoklad vzniku policajne relevantnej udalosti na úseku poškodenia či ohrozenia želaného stavu a úrovne verejného poriadku a protiprávnej činnosti a v ich následnom presune vo forme **upozornenia** konkrétnym adresátom, ktorých v tomto prípade predstavujú štátne orgány, organizácie a inštitúcie, orgány samosprávy či právnické a fyzické osoby, na fakty a skutočnosti, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom dotýkajú ich činností a ktoré môžu viesť k ohrozeniu alebo porušeniu nimi zabezpečovaných oblastí vzťahujúcich sa na problematiku ochrany verejného poriadku a bezpečnosti. Policajný poriadkový orgán pri plnení jednotlivých úloh dochádza mnohokrát ako prvý do kontaktu s informáciami odôvodňujúcimi prijatie záveru o možnosti vzniku policajne relevantnej udalosti v rizikových oblastiach. A jeho objektívne posúdenie a vyhodnotenie týchto skutočností vytvára prvotný predpoklad ich následného a včasného presunu ku príslušnému adresátovi, ktorý na ich základe dokáže rozhodnúť o ďalšom postupe v záujme zaistenia želaného stavu verejného poriadku a bezpečnosti.

Ide napríklad o informácie týkajúce sa nezákonného zhromažďovania osôb s extrémistickými prejavmi či osôb pôsobiacich v športových futbalových fan kluboch a ich zámeroch súvisiacich s ich násilnou protiprávnou činnosťou či narušovaním verejného

poriadku na športoviskách.³³ Základnými zásadami pre efektívne uplatňovanie týchto upozornení je včasnosť, objektívne zadefinovanie príčin a podmienok vzniku takýchto udalostí, presvedčivosť a hodnovernosť zosumarizovaných faktov ich úplnosť, konkrétnosť a adresnosť, na základe ktorých dokáže následne príslušný adresát (zvolávateľ, organizátor) prijať adekvátne závery a vykonať zodpovedajúce opatrenia smerujúce k odstráneniu zistených príčin a podmienok vzniku negatívnych dôsledkov.

Na báze rozvíjania efektívnej spolupráce

Opatrenia založené na báze **rozvíjania efektívnej spolupráce** s ostatnými subjektmi realizujúcimi preventívne aktivity či už sú to orgány štátnej správy samosprávy či právnické alebo fyzické osoby. Uvedená spolupráca môže mať rôznorodú podobu. Najčastejšie sa však týka nasledovných oblastí:

- *oblasť vzájomnej výmeny informácií, poznatkov a skúseností z realizácie preventívnych aktivít,*
- *spoločná analýza a vyhodnocovanie príčin a podmienok protiprávnej činnosti,*
- *oblasť spoločného plánovania a organizovania preventívnych opatrení,*
- *vykonávanie preventívnych aktivít spoločnými silami a prostriedkami v záujme čo najefektívnejšieho pôsobenia na adresátov.*

A v neposlednej rade i na báze výchovno-propagačných a osvetových opatrení

Pri *výchovno-propagačných a osvetových opatreniach*, ide najmä o:

- *prehlbovanie právneho vedomia občanov a ich usmerňovanie vedúce k dobrovoľnému uvedomenému dodržiavaniu zákonov,*
- *cielené zoznamovanie občanov s úlohami a pôsobením policajného zboru a cielenú propagáciu spoločenského poslania a zvyšovania autority Policajného zboru u občianskej verejnosti,*
- *zapájanie občanov do boja proti kriminalite a iným protispoločenským aktivitám medzi ktoré možno zaradiť i hromadné narušenie verejného poriadku.*³⁴

Oblasť realizácie represívnych aktivít

Z nadobudnutých teoreticko právnych ako i praktických poznatkov je podľa autorov vedeckej štúdie zrejmé, že eliminovať HNVP v našich podmienkach nie je možné bez využitia nepopulárnych, ale nevyhnutných opatrení represívneho charakteru. Ak teda nie je možné HNVP, eliminovať bežnými preventívnymi postupmi a obvyklými spôsobmi konania primárne pôsobiacich subjektov, ktorými sú v podmienkach Slovenskej republiky obce či súkromné bezpečnostné služby zastupujúce zvolávateľov zhromaždení či usporiadateľov podujatí. Je podľa názoru autorov nevyhnutne potrebné, aby Policajný zbor disponoval možnosťami tento negatívny jav v čo najkratšom možnom čase v záujme všetkých občanov

³³ FIRSTOVÁ, J. Násilná kriminalita. In. Kriminologie/Tomáš Gřivna, Miroslav Scheinost, a kol Ivana Zoubková, kromě jiných i Jana Firstová, Marcela Moulisová. - 4., aktualiz. vyd. - Praha : Wolters Kluwer, 2014. - 536 s. - ISBN 978-80-7478-614-3.

³⁴ MACEK, P. a kol. Pořádková činnost policie. Obecná část. s. 52-55

i spoločnosti ako celku eliminovať. A práve pre tento účel je v Policajnom zbore vytvorená výkonná organizačná zložka, ktorou je **Poriadková jednotka**.

Poriadková jednotka vykonáva služobné zákroky pod jednotným velením a plní ostatnú služobnú činnosť, najmä za účelom ochrany života, zdravia a majetku, zabezpečovania verejného poriadku a obnovy verejného poriadku najmä pri zhromaždeniach, športových podujatiach a verejných kultúrnych podujatiach, ak bol závažným spôsobom narušený. Poriadková jednotka sa nasadzuje počas bezpečnostných opatrení.

Ak si to bezpečnostná situácia vyžaduje, poriadková jednotka pri zabezpečovaní úloh spolupracuje s oddelením jazdnej polície **odboru kynológie a hipológie Prezídia Policajného zboru**.

Poriadková jednotka **sa zriaďuje na krajskom riaditeľstve** Policajného zboru. Do poriadkovej jednotky **sa zaraďujú policajti všetkých útvarov v pôsobnosti krajského riaditeľstva**, prednostne však **policajti pohotovostného policajného útvaru odboru poriadkovej polície krajského riaditeľstva, pohotovostnej motorizovanej jednotky** Policajného zboru a oddelenia služobnej kynológie alebo skupiny služobnej kynológie krajského riaditeľstva a okresného riaditeľstva Policajného zboru.

Poriadkovú jednotku **zriaďuje riaditeľ krajského riaditeľstva** Riaditeľ krajského riaditeľstva, prípadne v jeho neprítomnosti zástupca riaditeľa krajského riaditeľstva, po zhodnotení konkrétneho stavu a vývoja bezpečnostnej situácie a predpokladaného rozsahu narušenia verejného poriadku, **písomným príkazom** rozhodne o vytvorení poriadkovej jednotky pre konkrétne bezpečnostné opatrenie.

O nasadení poriadkovej jednotky v rámci bezpečnostného opatrenia, za účelom ktorého bola poriadková jednotka vytvorená, **rozhoduje veliteľ bezpečnostného opatrenia**.

Poriadková jednotka sa spravidla člení nasledovne

- **veliteľ** poriadkovej jednotky,
- **zástupca** veliteľa poriadkovej jednotky,
- **policajti** poriadkovej jednotky.

Policajti poriadkovej jednotky sú spravidla zoskupení v nasledujúcich tvaroch

- **dvojica** – tvoria ju 2 policajti,
- **skupina** – tvorí ju 5 policajtov zložených z 2 dvojíc a 1 vedúceho skupiny,
- **oddiel** – tvorí ho 12 policajtov zložených z 2 skupín, 1 vedúceho oddielu a policajta na ochranu vedúceho oddielu,
- **zostava** – tvoria ju 3 oddiely, skupina velenia a podľa potreby aj ďalší policajti³⁵.

Policajti poriadkovej jednotky pri vykonávaní represívnej policajno bezpečnostnej činnosti :

- vykonávajú služobné zákroky na zabránenie protiprávneho konania alebo obmedzenie osobnej slobody tých osôb, ktoré sa ho dopúšťajú,

- eskortujú osoby, ktoré sa dopustili protiprávneho konania na vopred určené miesto,
- zabezpečujú stráženie osôb, ktoré majú byť eskortované,
- vyhľadávajú a označujú páchatel'ov protiprávneho konania a zisťujú informácie v mieste nasadenia poriadkovej jednotky,
- zabezpečujú prostredníctvom audiovizuálnej techniky dokumentovanie priebehu nasadenia poriadkovej jednotky, predovšetkým narušitel'ov verejného poriadku, páchania protiprávneho konania, ako i rozkazov, pokynov, výziev veliteľa a činnosti poriadkovej jednotky pred, v priebehu a po ukončení služobného zákroku alebo ostatnej služobnej činnosti,
- zabezpečujú obsluhu služobných cestných vozidiel počas nasadenia poriadkovej jednotky, prípadne stráženie pridelených dopravných prostriedkov počas nasadenia poriadkovej jednotky,
- zabezpečujú poskytnutie prvej pomoci,
- plnia ďalšie úlohy podľa rozhodnutia veliteľa poriadkovej jednotky alebo zástupcu veliteľa poriadkovej jednotky.

Dokumentácia o činnosti poriadkovej jednotky obsahuje najmä :

- písomný príkaz riaditeľa krajského riaditeľstva,
- plán vytvorenia poriadkovej jednotky,
- záznam zabezpečený prostredníctvom audiovizuálnej techniky ,
- úradný záznam o nasadení poriadkovej jednotky.

Ako z vyššie uvedeného textu vyplýva, pôsobenie poriadkovej jednotky má v prevažnej väčšine prípadov represívnu podobu eliminácie vzniknutej konfliktnej situácie. Pri jej pôsobení tak dochádza ku bezprostrednému zasahovaniu do základných ľudských práv a slobôd osôb pôsobiacich v rámci davu pri hromadnom narušení verejného poriadku. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby sa všetci policajti nasadení pri vykonávaní služobných zákrokov pod jednotným velením v rámci poriadkovej jednotky držali zásad, medzi ktoré patria- ***zásada zákonnosti, legality, oportunity, primeranosti, subsidiarity, prevencie, rýchlosti a rozhodnosti, ostražitosti a bdlosti, inštruktáže, spolupráce, kultivovaného výkonu služby a dodržania profesionálnej etiky.***

Oblasť realizácie profilaktických aktivít

Autori štúdie zastávajú názor že typickým príkladom profilaktického pôsobenia policajného zboru v procese eliminácie policajne relevantnej udalosti charakteru hromadného narušenia verejného poriadku je činnosť tzv. ***antikonfliktných tímov.***

Antikonfliktný tím Policajného zboru je skupina, ktorú tvoria členovia antikonfliktných tímov, koordinátori prezídia a koordinátori krajského riaditeľstva .

- **Koordinátor antikonfliktného tímu prezídia Policajného zboru** – príslušník Policajného zboru zaradený na odbore poriadkovej polície prezídia Policajného zboru určený prezidentom Policajného zboru .
- **Koordinátor antikonfliktného tímu krajského riaditeľstva Policajného zboru** – príslušník Policajného zboru zaradený na odbore poriadkovej polície krajského riaditeľstva Policajného zboru určený riaditeľom krajského riaditeľstva Policajného zboru .
- **Člen antikonfliktného tímu Policajného zboru** – príslušník Policajného zboru, ktorý bol vybraný komisiou a vyškolený na plnenie úloh počas verejných podujatí.

Všeobecným cieľom pri uplatňovaní profilaktického pôsobenia antikonfliktných tímov je prostredníctvom profilaktického pôsobenia znížiť agresiu davu, v dôsledku čoho by sa minimalizovalo nasadenie príslušníkov Policajného zboru zaradených v pohotovostných policajných útvaroch, príslušníkov Policajného zboru zaradených v poriadkových jednotkách a v ďalších zložkách Policajného zboru.

K čiastkovým cieľom pri eliminácii HNVP prostredníctvom antikonfliktných tímov patrí najmä:

- zníženie agresie zúčastnených osôb počas verejných podujatí,
- pôsobenie na zlepšenie bezpečnostnej situácie, konkrétne zníženia počtu priestupkov a trestných činov páchaných v súvislosti s verejnými podujatiami,
- predchádzanie vzniku škôd, resp. zníženie výšky škôd vzniknutých v súvislosti s verejnými podujatiami,
- zníženie počtu nasadenia príslušníkov Policajného zboru zaradených v pohotovostných policajných útvaroch, príslušníkov Policajného zboru zaradených v poriadkových jednotkách a ďalších zložkách Policajného zboru,
- zníženie finančných výdavkov na zvládnutie verejných podujatí,
- garantovanie dodržiavania práv osôb zúčastnených na verejných podujatiach,
- zlepšovanie postoja verejnosti k Policajnému zboru, odstraňovanie bariéry a nedôvery medzi Policajným zborom a verejnosťou,
- zlepšovanie mediálneho obrazu Policajného zboru a postoja verejnosti k činnosti Policajného zboru, t. j. odstránenie kritiky zo strany médií a verejnosti voči činnosti Policajného zboru pri rôznych verejných podujatiach.

Pilotný projekt antikonfliktných tímov sa realizuje v pôsobnosti ***dvoch krajských riaditeľstiev Policajného zboru a to v rámci Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave a Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach.*** Tieto krajské riaditeľstvá Policajného zboru boli vybrané z dôvodu, že v rámci Slovenskej republiky sa vykonáva najviac bezpečnostných opatrení počas konania verejných podujatí práve v mestách Bratislava a Košice. Personálne zloženie antikonfliktných tímov je nasledovné:

- členovia antikonfliktných tímov,
- koordinátori krajských riaditeľstiev,

- koordinátori prezídia.

Pilotný projekt je realizovaný spolu **26 príslušníkmi Policajného zboru** a štruktúra antikonfliktných tímov bude nasledovná:

- **desať členov** antikonfliktných tímov zaradených na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave,
- **desať členov** antikonfliktných tímov zaradených na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Košiciach,
- **dva koordinátori** Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave,
- **dva koordinátori** Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach,
- **dva koordinátori** prezídia.

Kritéria výberu členov antikonfliktných tímov sú nasledovné :

- príslušník Policajného zboru s min. piatimi rokmi praxe,
- dobrovoľný záujem o členstvo v antikonfliktnom tíme,
- schopnosť efektívnej komunikácie,
- flexibilita myslenia,
- skúsenosti so zvládaním stresových a záťažových situácií,
- všeobecný prehľad o spoločenskom dianí v Slovenskej republike, najmä z oblasti politického, kultúrneho, enviromentálneho a športového diania.

Príslušník Policajného zboru sa stane členom antikonfliktného tímu po tom, ako bude vybraný komisiou, **absolvuje základný dopĺňujúci kurz, získa osvedčenie** o absolvovaní základného dopĺňujúceho kurzu a jeho dobrovoľný záujem bude naďalej pretrvávajúť.

Činnosť a úlohy členov antikonfliktných tímov

- členovia antikonfliktných tímov pôsobia v civilnom odeve a reflexnej veste,
- členovia antikonfliktných tímov nezasahujú silou (resp. len vo výnimočných prípadoch),
- členovia antikonfliktných tímov prostredníctvom efektívnej komunikácie, väčšinou tvárou v tvár „face to face“ predchádzajú agresívnemu konaniu zúčastnených osôb,
- členovia antikonfliktných tímov sa snažia komunikovať tzv. nepolicajným, resp. neprávnickým jazykom,
- členovia antikonfliktných tímov predchádzajú vzniku konfliktov a v prípade ich vzniku alebo eskalácie pôsobia preventívne – efektívnou komunikáciou,
- pre efektívnu komunikáciu a efektívne zvládnutie davu členovia antikonfliktných tímov starostlivo vyberajú klientov na svoje preventívne pôsobenie,

- s vybranými klientmi z davu efektívne komunikujú tak, aby títo klienti pozitívne vplývali na správanie sa zúčastnených osôb,
- členovia antikonfliktných tímov vysvetľujú zúčastneným a nezúčastneným osobám, ako aj prítomným médiám zmysel a účel bezpečnostných opatrení a usmerňujú ich správanie v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- v prípade spáchania protiprávneho konania členovia antikonfliktných tímov upozorňujú dotknuté osoby na zákonné povinnosti Policajného zboru³⁶.

Záver

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že hromadné narušenie verejného poriadku davom predstavuje v podmienkach Slovenskej republiky vážne bezpečnostné riziko, ktorého eliminácia si vyžaduje realizáciu pôsobnosti a vzájomnú kooperáciu vo forme spolupráce viacerých bezpečnostných či policajno bezpečnostných subjektov. Charakter a rozsah takéhoto protiprávneho a protispoločenského pôsobenia si vyžaduje realizáciu pôsobnosti nielen primárne určených subjektov v našich podmienkach prvotne obcí- obecných polícií , ale i výraznú intervenciu zo strany policajného zboru, ktorý disponuje rozsiahlejšími personálnymi, ako i materiálno technickými a taktickými možnosťami tento negatívny fenomén eliminovať. Spracovaním vedeckej štúdie autori dospeli k záveru, že pôsobnosť poriadkových jednotiek a antikonfliktných tímov nasadzovaných a využívaných v prípade zlyhania opatrení realizovaných primárne určenými subjektmi adekvátnym spôsobom dopĺňa prvotne realizované opatrenia týchto subjektov a ich existencia má svoje opodstatnenie.

Literatúra :

- CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III diel, ISBN 80-88751-69-1, str. celkovo 118
- BERŽI, L. Teória policajno-bezpečnostných služieb, všeobecná časť, Bratislava 1996 ISBN 80- 88751-93-4, str. celkovo 244
- MACEK, P. a kol. Pořádková činnost policie, obecná část, druhé upravené vydání, Praha 2008, ISBN 978-80-86477-45-9, celkovo str. 87
- CIGÁNIK, Ľ. Poriadkové jednotky. Bratislava 2001. ISBN 80-8054-162-0 , celkovo str.122
- KOČAN.Š, LOFFLER.B, ZÁMEK.D. Poriadková polícia , Plzeň 2013, ISBN 978-80-7380-462-6,str.celkovo 392
- ŠIMON, L. Policajno bezpečnostná činnosť , Bratislava 216, s. 149,ISBN 978-80-8054-686-1.

³⁶ Oznámenie ministerstva vnútra Slovenskej republiky o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov PZ č.113/2014

- CULBA, M., KLAČAN, M. Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru. Bratislava 2004,ISBN 80-8054-320-8 s. 142
- FIRSTOVÁ, J. Násilná kriminalita. In. Kriminologie/Tomáš Gřivna, Miroslav Scheinost, a kol Ivana Zoubková, kromě jiných i Jana Firstová, Marcela Moulisová. - 4., aktualiz. vyd. - Praha : Wolters Kluwer, 2014. - 536 s. - ISBN 978-80-7478-614-3.
- METEŇKO, J. a kol. *Metódy výskumu a vývoja policajných činností. Bratislava,, Výsk. č. 130.*
- METEŇKO, J. Analýza vymedzení policajných činností a ich klasifikácií : projekt čiastkovej vedeckovýskumnej úlohy 1/1 integrovanej vedeckovýskumnej úlohy "Metódy výskumu a vývoja policajných činností" Bratislava 2006. - 11 s. Výsk. 131
- METEŇKO, J Extrémizmus a xenofóbia - stav, problémy a možnosti ich riešenia Policajným zborom v SR / Jozef Meteňko.In: Extremismus : jeho kořeny, projevy a východiska řešení. - Praha, 2001. - ISBN 80-7251-088-6. - S. 133-152.
- Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- Zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- Zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov a dôvodová správa k zákonu
- Zákon o Policajnom zbore 171/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č.1/2014 o organizovaní verejných športových podujatí v znení zákona č. 440/2016
- Zákon č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti
- Zákon č. 84/1990 Zb.o zhromažďovacím práve
- Zákon č. 96/1991 Zb o verejných kultúrnych podujatiach
- Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR na roky 2012-2015
- Nariadenie prezidenta PZ o činnosti základných útvarov služby poriadkovej

polície č.22/2013 v znení 52/2015

- Nariadenie ministerstva vnútra Slovenskej republiky o poriadkových jednotkách Policajného zboru č. 137/2015
- Metodický list pre poriadkovú jednotku Č.p.: PPZ – OV1-87/2014
- Oznámenie ministerstva vnútra Slovenskej republiky o schválení Pilotného projektu antikonfliktných tímov PZ č.113/2014
- Metodické odporúčanie pre bezpečnostných manažérov futbalových klubov, vydané Slovenským futbalovým zväzom, 2014